

EL PONT VELL

E001

Altres denominacions

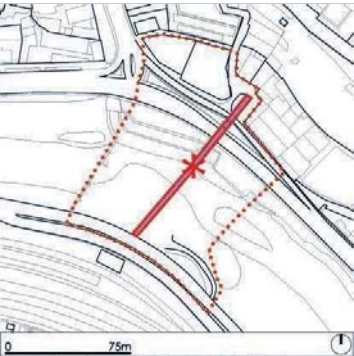
LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal 2. Escodines i part antiga del Remei Codi INE 081136
Adreça/es Carretera d'Esparreguera a Abrera n° s/n

Coordenades UTM x = 402797 Identificació al plànol 6' Delimitació bé —
y = 4619637 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A015090010000QR

Il·la/Pol. 015 Parcel·la 09001 Titularitat Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria BCIN
Procedència Monument històric
N° inventari Registre. 150 - MH
N° reg/cat R. Estatal. R-I-51-1253
Data 23/12/1955
Altres (Decret 23/12/1955, BOE 16/01/1956)

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BCIN
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Gòtic; XIII-XIV
Cronologia
Autoria
Context Situat en la part sud del nucli urbà, sobre el Riu Cardener, junt amb la Seu i la Cova de Sant Ignasi, esdevé una de les fites paisatgístiques més importants de la ciutat.
Tipologia/Elements El Pont Vell de Manresa, aixecat sobre el riu Cardener, es troba a l'entrada de la ciutat, de la qual constitueix una de les siluetes més clàssiques. És un pont romànic de vuit arcs gairebé de mig punt però una mica escarsers, un dels quals va ser mig tapiat en contruir-

EL PONT VELL

E001

se la carretera d'Esparreguera, a la dreta del riu. Fou assentat, en part, sobre els fonaments d'un pont romànic. Té uns 113 m de longitud, 3'60 m d'ample i 25 m d'alçada màxima sobre el nivell del llit del riu. Té la clàssica silueta d'esquena d'ase de molts ponts medievals, amb l'arc central més esvelt, de tradició romana, i els altres en degradació simètrica a cada banda. A tots dos costats de l'arc principal hi ha una finestra o arc de descàrrega, per tal d'oferir menys resistència en cas de riuada. Els pilars de tallaigües o angles avançats, que no arriben fins les baranes del pont sinó que s'aturen a l'arrancada dels arcs, amb forma de semipiràmide. Fet amb carreus de pedra.

Ús actual Pont

Ús original/altres Pont

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Jardins/entorn Bo
Interior
Entorn de protecció L'entorn del pont es troba en bones condicions.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix el bé en la seva totalitat. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. En aquest cas, al tractar-se d'un BCIN, qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, obligatòriament, per la Direcció General de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.
Entorn protecció Manteniment de les característiques i del tractament actual del seu entorn per tal de no malmetre la qualitat patrimonial de l'element i la seva contemplació paisatgística. La delimitació de l'entorn que apareix grafiada és provisional i resta subjecte al tractament que pugui determinar el Departament de Cultura.
Raons d'incorporació al catàleg Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg donada la seva importància històrica, social, econòmica, artística i com element referenciator de la imatge paisatgística de Manresa. Es tracta d'una construcció de caràcter singular, de gran valor arquitectònic i històric que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques, siguin o no arquitectòniques, i dels elements o parts que formalment el componen. El Pont Vell és entès com a referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Qualsevol intervenció o actuació proposada estarà gestionada exclusivament pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (LPCC 9/1993)

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica El pont es deuria fer al pas del segle XIII al XIV, sobre un antic pont romànic del segle XII ensorrat per una riuada, del qual es veuen les bases en els fonaments de l'arc central. S'ha dit, sense cap versemblança que el pont romànic fou aixecat al lloc d'un antic pont romà del Baix Imperi, del qual hauria aprofitat els fonaments. És, en tot cas, el pont més antic de la ciutat, i és a partir del segle XIV, quan se'n fan d'altres, que comença a ser designat com a Pont Vell. Destruït en part al final de la guerra civil (24 de gener de 1939), l'arquitecte J. Pons Sorolla, de la direcció general d'Arquitectura, en restaurà els arcs centrals en els anys 1960-62, i el tornà a deixar en el seu estat originari. La recent demolició d'un edifici situat al seu costat SE permet avui dia la seva plena contemplació.
Bibliografia - SITJES I MOLINS, Xavier (1988), Els ponts medievals del Bages, Centre Excursionista

EL PONT VELL

E001

de la Comarca de Bages, Manresa.

- Josep Mª Gasol: "Manresa". Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. 2.
- X. Sitges: "El Pont Vell", I, 2. "El Pont Vell de Manresa". Bages IX, 97.

Observacions

Cal delimitar un entorn visual que protegeixi les característiques singulars del bé i el seu respecte com a BCIN, des de la resclosa fins l'indret on se situa la creu de terme. La base del fonament és protegida en l'Inventari arqueològic de Catalunya.

Data de redacció: 1/7/2010

EL PONT VELL

E001

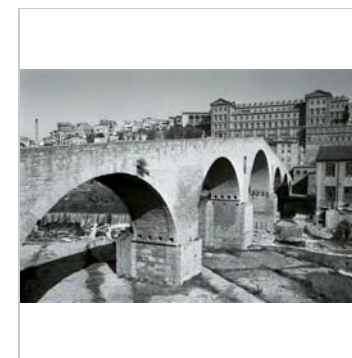
Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

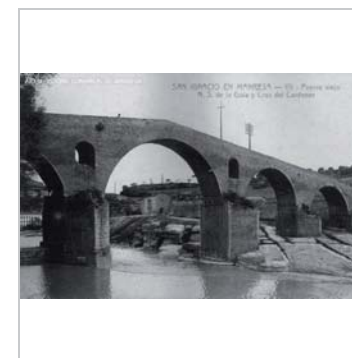
Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1910-20
Arxiu Comarcal del Bages

Fotografia històrica 1910-20

EL PONT NOU

E002

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal - Codi INE 081136
Adreça/es Carretera de Manresa a Basella n° s/n

Coordenades UTM x = 401443 Identificació al plànol 5-6
y = 4620434 Grafisme categoria * Delimitació bé —
Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A002090010000QG

Il·la/Pol. 002 Parcel·la 09001 Titularitat Pública
Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria BCIL
Procedència Catàleg Ajuntament de Manresa
N° inventari E.02
N° reg/cat
Data 23/01/1985
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BCIL
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot. Es proposa com a BCIN

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Gòtic; XIV
Cronologia 1322, inici d'obres
Autoria Berenguer de Montagut, arquitecte i Guillem Artús, constructor
Berenguer de Montagut, mestre d'obres
Context El Pont Nou es situa en l'extrem oest del nucli urbà, a sobre del Riu Cardener i en sentit est-oest, connectant el centre amb la zona del cementiri.
Tipologia/Elements Pont d'estructura gòtica amb vuit arcs de mig punt a plena cintra (inicialment en tenia 9), situat a la carretera de Cardona, al costat del cementiri sobre el riu Cardener. És una

EL PONT NOU

E002

construcció feta amb carreus de pedra, amb la via plana fins al mig i amb una lleugera inclinació l'altra meitat. Els arcs presenten les mateixes dimensions en alçada i amplada, excepte el major de 21,30 m de llum, per on abans passava el llot del riu. Els tallaaigües en forma d'angles pugen fins a la barana del pont originant uns refugis triangulars a la via, per tal de resistir millor les riudes. Originàriament tenia 179 m de llargada i ara només 140, amb una amplada de 5 m i una alçada màxima d'11,60 m.
És el pont medieval més ben conservat del terme.

Ús actual Pont
Ús original/altres Pont

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Dolent
Jardins/entorn Pavimentació malmesa i de mala qualitat

Interior

Entorn de protecció El pont es troba en el Parc del Cardener, en una zona verda de bosc en bon estat, tot i que caldria millorar el tractament de l'entorn immediat i la substitució dels elements d'enllumenat públic per uns models més respectuosos amb el bé. Cal recuperar la correcta visual des de la carretera C-55, eliminant els elements vegetals que pertorben la seva visualització.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix el bé en la seva totalitat.
Es proposa la incoació d'un expedient per ser declarat BCIN i que haurà de tramitar el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya,
Entorn protecció Cal millorar l'entorn de protecció i, especialment, substituir els elements d'enllumenat públic per altres que s'integrin millor, qualitativament amb el bé protegit.
Raons d'incorporació al catàleg Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg ja que es tracta d'un bé de caràcter singular, de gran valor arquitectònic, històric o artístic que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques, siguin o no arquitectòniques, i dels elements o parts que el componen. El Pont Nou és entès com a referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació

Cobertes
Obertures
Jardins / entorn

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit. Tot el contrari, es regula l'entorn de protecció per tal d'afavorir l'eliminació d'elements distorsionadors del bé i procedir a una adequació correcta d'aquest entorn, a partir d'un projecte integral de dignificació del mateix.

Aspectes a destacar

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial

EL PONT NOU

E002

(memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM).

Hi ha un avantprojecte de restauració amb estudi arqueològic fet per la Diputació de Barcelona.

Usos permesos

Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

El rei Jaume II a les 14 calendes d'abril (18 de març) de 1312, va concedir a Manresa la construcció d'un pont nou que havia de facilitar la comunicació entre les poblacions del riu. Decretant, que per poder pagar l'obra, els transeünts haurien de pagar el pontatge estipulat, que era: un diner per cada mul, un oval o malla per cada persona, un diner per cada vuit bous, un diner per cada vint cabres o moltons i altres animals petits. L'arquebisbe de Tarragona va contribuir amb donatius i indulgències als obrers. El pont ha resistit totes les riudes i només va ser destruït per la voladura de 3 arcs per part de les tropes republicanes en retirada el gener de 1939. Es va reconstruir el 1940.

Bibliografia

- SITJES I MOLINS, Xavier (1988), Els ponts medievals del Bages, Centre Excursionista de la Comarca de Bages, Manresa.
- A. Soler i Marchi: "Els ponts medievals de Manresa". Revista "Ciutat". Any III. Manresa, 1928. N. 17.
- Revista Il·lustrada Jorba: "El Pont Nou". Any I. Novembre 1909. N. 5.

Observacions

De ser certa la llargada original, seria el pont medieval més llarg de Catalunya. En tot cas és el pont medieval més ben conservat del terme de Manresa.

Data de redacció:

1/7/2010

EL PONT NOU

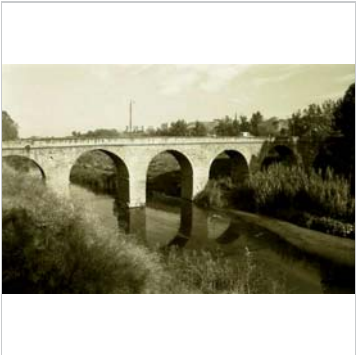
E002

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

EL PONT LLARG

E003

Altres denominacions AQÜEDUCTE DE LA SÈQUIA DE MANRESA

LOCALITZACIÓ

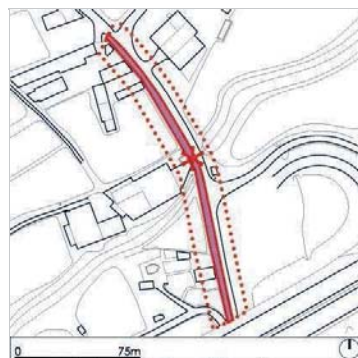
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/esAVINGUDA de Joncadella n° s/n

Coordenades UTM x = 402098 Identificació al plànol 2 Delimitació bé —
y = 4621902 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALES Referència cadastral 08112A003090070000QG

Il·la/Pol. 003 Parcel·la 09007 Titularitat Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SNU (Sòl no urbanitzable)
Qualificació 11. PROTECCIÓ AGRÍCOLA;

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria BCIL
Procedència Catàleg Ajuntament de Manresa
N° inventari E.03
N° reg/cat
Data 23/01/1985
Altres

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra popular; Època moderna (Sègle XVII o XVIII)
Cronologia
Autoria
Context Situat en la part nord del terme municipal, passat l'Eix Transversal, en una zona agrària i completament enganxat al camí de Joncadella i als accessos de la ronda de Manresa i de l'eix Transversal.

Tipologia/Elements Aqueducte de 230 m de longitud que salva el desnivell provocat per la riera del Poal. Consta de 33 arcs (alguns dels quals tapiats) i és força estret (entre 60 i 70 cms) i presenta un traçat força irregular amb dos girs d'angles oberts cap a ponent. Els arcs són de mig punt, fets amb una sola filada de dovelles amples i curtes. L'aparell

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BCIL
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

EL PONT LLARG

E003

constructiu, amb carreus més o menys devastats d'un color rogenc, és força irregular i amb nombroses reparacions. S'observa clarament un tram sobrealçat de mig metre aproximadament, de manera que en una primera fase el caixer de l'aqüeducte devia anar situat pocs centímetres per damunt dels arcs. La part sobrealçada és feta amb un tipus de pedra diferent, de color beix. A la part superior es conserven els blocs de pedra del caixer, actualment encimentats per la cara interior. L'acusada estretor de l'aqüeducte fa que sigui una construcció força fràgil, amb tendència a inclinar-se cap a llevant, per això en el tram final ha estat reforçada amb diversos contraforts. Adossat a la part inicial hi ha un abeurador de forma semi-circular, que s'ha conservat de manera testimonial al nivell del paviment. Cal dir que l'antic camí ral de Cardona passava per aquest mateix indret.

Ús actual Aqueducte

Ús original/altres Aqueducte

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Jardins/entorn Entorn ben condicionat
Interior
Entorn de protecció Adosades al pont hi ha infraestructures sense tractar (la carretera, els pals de la llum, fanals d'enllumenat,...). Aquest fet malmet la seva imatge i dificulta la seva contemplació paisatgística.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix el bé en la seva totalitat.
Entorn protecció Es protegeix l'entorn immediat del bé per tal d'impedir la successió d'elements i d'infraestructures (Cables, pals de suport, postes d'enllumenat, senyals de trànsit, tanques, etc...) que malmeten la contemplació de l'aquadecte i la seva visió integradora en el paisatge.
Raons d'incorporació al catàleg Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg ja que es tracta d'un bé de caràcter singular, de gran valor arquitectònic, històric o artístic que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques, siguin o no arquitectòniques, i dels elements o parts que el componen. El Pont Llarg és entès com a referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació
Jardins / entorn S'hauria de tractar adequadament l'entorn immediat del bé, eliminant els elements distorsionadors que impedeixen una contemplació correcta del mateix i la seva interrelació amb el paisatge
Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit. Tot el contrari, es regula l'entorn de protecció per tal d'afavorir l'eliminació dels elements distorsionadors del bé, esmentats anteriorment i procedir a una adequació correcta d'aquest entorn, a partir d'un projecte integral de dignificació del mateix.
Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial

EL PONT LLARG

E003

(memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM)

Usos permesos

Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

Un dels aspectes fins ara poc clars de la història de la Sèquia és la cronologia del Pont Llarg, vinculat a la partida de regadiu de Masdenplà. Alguns autors (Francesc Junyent) apunten que "la seva estructura s'adiu força amb les obres medievals" però que presumiblement és posterior a la construcció de la Sèquia. Altres autors, com Josep Alabern, en les seves descripcions sobre la Sèquia, o Xavier Sitjes, en el seu article sobre els ponts de la Sèquia, no fan cap esment del Pont Llarg. Tanmateix, després de la recerca de Josep Oliveras sobre l'ampliació del regadiu a la zona del Poal que es va fer a la dècada de 1860 semblava que predominava la idea que l'aqüeducte podria ser d'aquesta època, ja que es troba situat al límit meridional de la zona regada del Poal i Masdenplà. Després de l'anàlisi de la documentació antiga referida a la Sèquia, sembla que el Pont Llarg és una obra del principi del segle XVIII o potser anterior. Pot ser que es tracti de l'aqüeducte conegut com a Pont de Masdenplà, però sembla més probable que aquest nom faci referència a un altre aqüeducte avui desaparegut. La construcció del Pont Llarg va permetre l'ampliació d'una zona de regadiu més enllà del torrent del Poal i al nord del turó del Puigberenguer. Al segle XIX, en fer-se l'ampliació del Poal, les infraestructures preexistents devien perdre importància i van quedar integrades en una nova gran zona de regadiu.

Bibliografia

- PIÑERO, Jordi (2010), La Sèquia de Manresa. Estudi històric i documentació del patrimoni associat a un canal d'origen medieval, estudi inèdit per a l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
- J. Mª Gasol: "Manresa. Panorama d'una ciutat". Manresa, 1971. " Història de manresa, explicada als infants". Manresa, 1970. "Manresa". Gran geografia Comarcal de Catalunya.Vol.2

Observacions

Data de redacció: 1/7/2010

EL PONT LLARG

E003

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica de detall
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica de detall
Raquel Lacuesta

PONT DE VILOMARA

E004

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

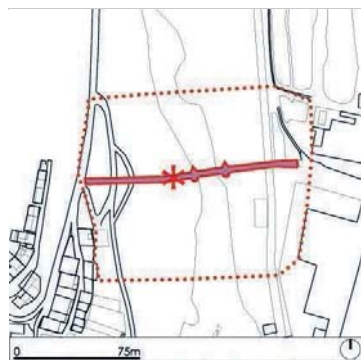
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es A 100 m del nucli del Pont de Vilomara n°

Coordenades UTM x = 405993 Identificació al plànol 10 Delimitació bé —
y = 4617383 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08181A011090500000OB

Il·la/Pol. 011 Parcel·la 09050 Titularitat Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SNU (Sòl no urbanitzable)
Qualificació 10. RESERVA ECOLÒGICA;

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria BCIL
Procedència Catàleg Ajuntament de Manresa
N° inventari E.04
N° reg/cat
Data 23/01/1985
Altres

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Gòtic; Època medieval. Baixa Edat Mitjana (Segles XIII-XIV), reconstruït el s. XVII
Cronologia final del segle XIII i 1617-1623
Autoria
Context Situat a cavall del terme de Manresa i el del Pont de Vilomara, el pont en sentit est-oest, es troba en una zona agrària i al costat del poble industrial del Pont de Vilomara.
Tipologia/Elements Pont d'estructura gòtica, amb nou arcs i 130m. De llarg. Construcció de pedra, amb pilars reforçats d'aigües amunt per talla-aigües triangulars que arriben fins a la barana de la via formant petits refugis. Aigües avall, els pilars prenen la forma arrodonida a l'arc central,

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra d'enginyeria civil
Categoria BCIL
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot. Es proposa la incoació d'un expedient per ser declarat BCIN

PONT DE VILOMARA

E004

formant refugis rodons a nivell de la via.
Els arcs centrals són apuntats, i els laterals rodons.
(Veure fitxa d'arqueologia Q016)

Ús actual Pont

Ús original/altres Pont

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo; Entorn ben treballat

Jardins/entorn Correcte

Interior

Entorn de protecció L'entorn del pont es troba en bones condicions, permetent la contemplació del bé sense elements distorsionadors.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix el bé en la seva totalitat.

Entorn protecció Cal mantenir en bones condicions l'entorn de protecció a fi de preservar, qualitativament i paisatgísticament el bé protegit.

Raons d'incorporació al catàleg Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg ja que es tracta d'un bé de caràcter singular, de gran valor arquitectònic, històric o artístic que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques, siguin o no arquitectòniques, i dels elements o parts que el componen. El Pont de Vilomara és entès com a referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Jardins / entorn Manteniment de les qualitats paisatgístiques actuals

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit i la seva interrelació amb el paisatge.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).
Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM)

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

PONT DE VILOMARA

E004

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

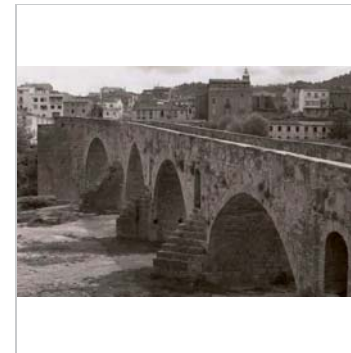
Inf. històrica	El pont, que forma part del camí ral de Manresa a Barcelona, substitueix una antiga palanca de fusta que hi havia una mica més amunt. Per fer-lo es van utilitzar les mateixes fonts de finançament que al pont Vell de Manresa i és de la mateixa època (l'any 1313 ja existia). Ja al segle XIV una riuada el va afectar i es va haver de refer parcialment amb arcs apuntats. La gran riuada de 1617 es va endur els tres arcs centrals, que els manresans van reconstruir fins al 1623 i s'hi va posar escuts de la ciutat que encara es deixen pas al canal de la fàbrica Jover i Regordosa del Pont de Vilomara.
Bibliografia	- SITJES I MOLINS, Xavier (1988), Els ponts medievals del Bages, Centre Excursionista de la Comarca de Bages, Manresa. - J. M ^a Gasol: "Manresa". Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. 2
Observacions	Es proposa la incoació d'un expedient per ser declarat BCIN i que haurà de tramitar el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.
Data de redacció:	1/7/2010

PONT DE VILOMARA

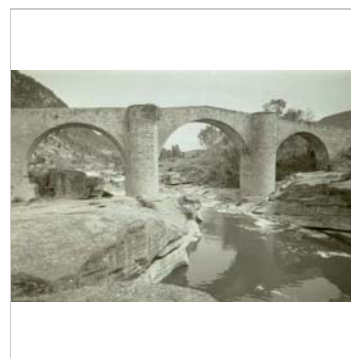
E004

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica 1982
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1982
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1982
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

Fotografia històrica 1981
Raquel Lacuesta

PONT DE SANT FRANCESC

E005

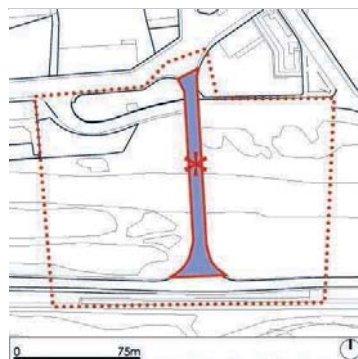
Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal	3. Valldaura	Codi INE	081136
Adreça/es	Muralla de Sant Francesc Carretera de Manresa a Igualada (C-37)	nº	s/n
Coordenades UTM	x = 401991 y = 4619668	Identificació al plànol	6'
		Grafisme categoria	*
		Delimitació bé	—
		Entorn protecció	

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A015090050000QJ

Il·la/Pol. 015 Parcel·la 09005 Titularitat Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument	Pla General de Manresa
Classificació	SISTEMES
Qualificació	D. ESPAIS LLIBRES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria	BCIL
Procedència	Catàleg Ajuntament de Manresa
Nº inventari	E.05
Nº reg/cat	
Data	23/01/1985
Altres	

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé	Patrimoni arquitectònic
Classificació	Obra civil
Categoria	BCIL
Nº catàleg	
Nivell prot.	Parcial
Altres prot.	

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època	Obra d'enginyeria civil; XIX
Cronologia	1873-1891
Autoria	
Context	Situat en l'extrem sud de la Muralla de Sant Francesc, sobre el Riu Cardener, connecta el nucli antic amb la zona de la Guia-Santa Caterina.
Tipologia/Elements	El pont consta de cinc arcades de tipus rebaixat, aixecades sobre pilars de pedra amb talla-aigües de secció semicircular. Els pilars són allargats i no presenten cap mena de ornamentació. L'aparell és obrat amb blocs de pedra regulars. És un pont construït de forma simple i senzilla. A la part superior presenta una via plana, amb voreres laterals i

PONT DE SANT FRANCESC

E005

baranes de ferro a protecció dels vianants. Tanmateix permet la circulació rodada en ambdós sentits de vehicles automòbils.

Ús actual	Pont
Ús original/altres	Pont

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior	Bo
Jardins/entorn	Correcte, si es té en compte que l'ús és important

Interior

Entorn de protecció El pont es troba en el Parc del Cardener, en una zona verda de bosc en bon estat. El fet que hi passin un gran nombre de vehicles al dia, car és la sortida cap a la carretera de Manresa a Igualada, no impedeix que, en l'actualitat, el pont es trobi en bon estat de conservació, sense impedir una contemplació negativa del mateix envers el paisatge.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements	Es protegeix el bé en la seva totalitat amb la possibilitat de que sigui ampliat en funció d'aspectes de mobilitat. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat.
Entorn protecció	Cal mantenir en bones condicions l'entorn de protecció a fi de preservar, qualitativament i paisatgísticament el bé protegit.
Raons d'incorporació al catàleg	Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg donada la seva importància històrica, social, artística i pels valors referencials envers el paisatge que l'envolta. Es tracta d'una construcció de caràcter singular, de gran valor patrimonial i històric que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques i dels elements o parts que el componen. El Pont de Sant Francesc es entén com un referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció	Obres de manteniment i conservació, consolidació, reforma, rehabilitació i ampliació, d'acord amb el PGM
Exterior	Es permet la modificació per raons funcionals
Jardins / entorn	Manteniment de les condicions actuals
Entorn de protecció	No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit i de la contemplació del paisatge, cap i des de la ciutat.
Altres intervencions	Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció, com pot ser la seva ampliació, i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual). L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural

PONT DE SANT FRANCESC

E005

(CMPM)

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica El pont de sant Francesc va substituir l'antic "Pont de Fusta" bastit el 1804 en construir-se la carretera de Can Massana. Just el mateix any es va construir al costat la filatura de cotó que prengué el nom de "Pont de Fusta" en la parcel·la que actualment ocupa l'hotel Pere III. Al 1842, arran d'una riuada que s'endugué el pont de fusta, fou projectat el pont de Pedra el 1876, però no es va iniciar la construcció fins al 1873 després d'aconseguir que les obres anessin a càrrec de l'Estat. Les obres van començar el 1886, després de modificar el projecte inicial, que desplaçava uns metres el pont per encabir-hi un túnel que deixaria passar el tren de via estreta de Manresa a Berga. Es va inaugurar el 1891 però no es va posar en funcionament fins al 1900, després que la Diputació de Barcelona construís els enllaços entre el pont amb la carretera del Bruc i amb la nova carretera d'Esparreguera, que sortia de l'estació del Nord. El 1922 es va haver d'eixamplar amb la substitució de les baranes de pedra per les actuals de ferro. La nit del 23 al 24 de febrer de 1939 va ser dinamitat per l'exèrcit republicà que fugia. Va fallar l'encesa de les càrregues explosives de la part central de les voltes i només van esclatar les dels extrems, de manera que el pont es va poder reparar. S'anomenà de Sant Francesc per la proximitat del convent del mateix nom fundat pels frares Mínims de St. Francesc de Paula, al 1623.

Bibliografia - MIRALLES, Antoni (2007), «El pont que va aguantar», a Regió 7, Manresa, 6 d'octubre de 2007, p. 5.
- OLIVERAS I SAMITIER, Josep (1986), La consolidació de la ciutat industrial: Manresa (1871-1900), Caixa d'Estalvis de Manresa, Manresa.
Arxiu Comarcal del Bages, lligall Ponts i pontatges.

Observacions

Data de redacció: 1/7/2010

PONT DE SANT FRANCESC

E005

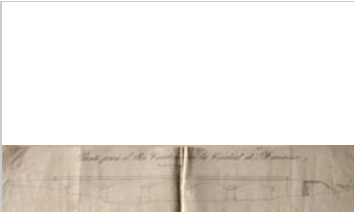
Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica 1982
Raquel Lacuesta

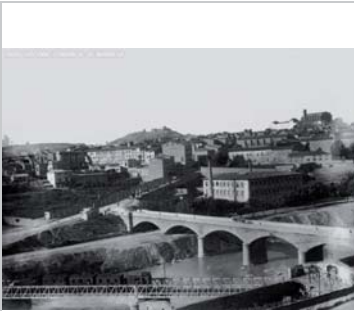
Plànol del projecte original
Arxiu Comarcal del Bages

Plànol del projecte original
Arxiu Comarcal del Bages

Fotografia històrica 1910-20
Arxiu Comarcal del Bages

Fotografia històrica 1910-20
Arxiu Comarcal del Bages

AQUÈDUCTE DE LA FONT DELS LLOPS

E006

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal

-

Codi INE 081136

Adreça/es

Al fons de la obaga de Sant Pau. A 150 m del camp de fútbol n°

Coordenades UTM x = 403380
y = 4619220

Identificació al plànol 6
Grafisme categoria *

Delimitació bé
Entorn protecció

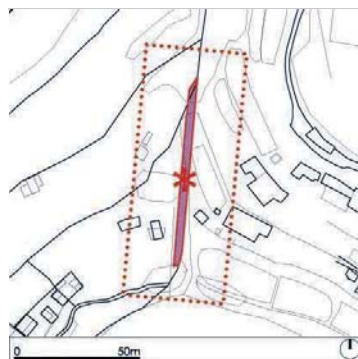
DADES CADASTRALES Referència cadastral 3095044DG0139G0001QM

Il·la/Pol. -

Parcel·la -

Titularitat

Pública

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.5 Parc paisatgístic

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria BCIL
Procedència Catàleg Ajuntament de Manresa
Nº inventari E.06
Nº reg/cat
Data 23/01/1985
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BCIL
Nº catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra popular; XVIII Inici

Cronologia

Autoria

Context

Situat a l'est del nucli urbà, en el barri de La Balconada, l'aqueducte es troba en una zona verda, envoltada de vegetació.

Tipologia/Elements

Aqueducte estructurat en quatre arcades de mig punt ben emmarcades amb carreus regulars. A la part superior hi ha un canal per on transcorria l'aigua. L'aparell és obrat amb carreus força irregulars.
L'aqueducte era de gran utilitat per ampliar la zona de regadiu a Sant Pau. Actualment es

AQUÈDUCTE DE LA FONT DELS LLOPS

E006

troba en desús, encara que algunes vegades hi circula aigua per regar els horts. Deixà d'utilitzar-se quan es canalitza les aigües dels dipòsits municipals cap a la barriada de Sant Pau.

Ús actual

En desús

Ús original/altres

Aqueducte

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior

Regular

Jardins/entorn

Deficient, en l'accessibilitat i en la conca visual posteriors sota el Barri de la Balconada.

Interior

Entorn de protecció

En una zona on la vegetació creix sense control, l'entorn del bé es troba en mal estat i dificulta l'accés fins aquest. Altrament, el rera fons amb l'aparició d'alguns habitatges del barri de la Balconada, no és gaire correcte i caldria treballar en la visió paisatgística de l'entorn del bé.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements

Es protegeix el bé en la seva totalitat. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM)

Entorn protecció

Cal mantenir en bones condicions l'entorn de protecció a fi de preservar, qualitativament i paisatgísticament el bé protegit.

Raons d'incorporació al catàleg

Queda justificat el manteniment del bé en el catàleg donada la seva importància històrica, social, artística i pels valors referencials envers el paisatge que l'envolta. Es tracta d'una construcció de caràcter singular, de gran valor patrimonial i històric que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques i dels elements o parts que el componen.
L'Aqueducte de la Font dels Llops es entén com un referent "monumental" i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció

Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior

No es permet la modificació del bé catalogat

Jardins / entorn

Arranjament de l'entorn immediat i millora de l'entorn paisatgístic

Entorn de protecció

No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions

Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).
Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada

AQUÈDUCTE DE LA FONT DELS LLOPS

E006

haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM)

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica	L'any 1700 l'abat de Poblet vengué l'ermitori de Sant Pau de monjos cistercencs als jesuïtes del col·legi de Manresa. La companyia de Jesús va voler donar una mica de vida a la contrada de Sant Pau, prop de la Balconada, és per això que probablement hi van construir un dipòsit d'aigua i un aqueducte pe tal d'assegurar el regatge de les hortes veïnes.
Bibliografia	- PIÑERO, Jordi (2010), Proposta de protecció de la Sèquia en el marc del catàleg i pla especial del patrimoni de Manresa, Treball inèdit per a la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Manresa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

AQUÈDUCTE DE LA FONT DELS LLOPS

E006

Vista aèria
Bing Maps

RESCLOSES I CANALS DEL RIU CARDENER

E007

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

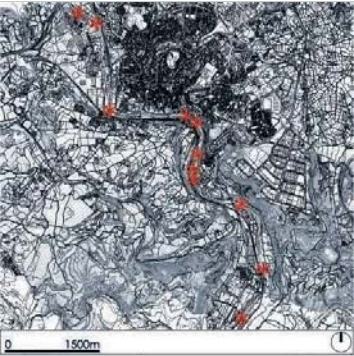
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es Situatedes en el curs del riu Cardener n°

Coordenades UTM x = Identificació al plànol Delimitació bé y = Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral -

Il·la/Pol. - Parcel·la - Titularitat

Plànol general de localització

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia
Autoria
Context De nord a sud, es conserven 11 rescloses al Cardener, 10 relacionades amb fàbriques (Pirelli, els Panyos, el pont de fusta, el pont Vell o Molí Nou, les Roques de sant Pau, la farinera de les Obagues, els Polvorers, les dues fàbriques de Sant Pau -les úniques que comparteixen el canal-, la de la riera de rajadell i els Comtals) i 1 per a la producció d'electricitat (la dels Torrents).

Tipologia/Elements

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (rescloses)
Altres prot. Parcial (canals)

RESCLOSES I CANALS DEL RIU CARDENER

E007

Ús actual

Ús original/altres

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior

Interior

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix el conjunt de les rescloses en la seva totalitat. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat i funcionament de les pròpies rescloses es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En general, qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA)

Raons d'incorporació al catàleg Queda justificada la incorporació del conjunt de les rescloses del riu Cardener en el catàleg donada la seva importància històrica i patrimonial, així com pels valors referencials envers el paisatge que les envolta. Es tracta d'unes construccions de rellevància que, amb independència del seu estat de conservació, s'han de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques i dels elements o parts que el componen. El conjunt patrimonial de les rescloses són enteses com a referents en la història industrial i social de Manresa i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM, com a criteri general per a totes les catalogades

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge dels béns protegits.

Altres intervencions Pel conjunt de les rescloses caldrà adoptar, en futures intervencions o en tasques derivades del manteniment, actuacions amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del béns, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual). Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat (evacuació) i accessibilitat, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM)

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSES I CANALS DEL RIU CARDENER

E007

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica	Cap a l'any 1802 les primeres indústries manresanes, normalment filatures de cotó, ja havien ocupat els salts existents o fàcils de construir al torrent de sant Ignasi. Aleshores, començà l'explotació hidràulica del riu Cardener. Cap a 1820 es construí la primera gran resclosa i el seu canal, els de la fàbrica dels Panyos, i al llarg de tot el segle XIX es construïren la resta de rescloses allà on el desnivell i l'orografia ho permetien, tant al terme de Manresa com al dels pobles més propers. Entre les dècades de 1860 i 1890 es van créixer algunes rescloses per adaptar-les a l'ús de la nova tecnologia de les turbines, primer hidromecàniques i després hidroelèctriques. La majoria de les rescloses són de nova creació, però algunes ja existien com la dels antics molins Polvorers, la del molí paperer dels Comtals i la dels Panyos, que era de regadiu.
Bibliografia	- CAMPRUBÍ, Josep (1996), Una revolució a Manresa. 100 anys de llum elèctrica 1894-1994, Llibreria Sobreroca, Manresa. - SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa. - SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA PIRELLI

E007.01

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, al costat del recinte fabril de Pirelli n°

Coordenades UTM x = 400986 Identificació al plànol Delimitació bé —
y = 4621298 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Referència cadastral 08112A002090010000QG

Il·la/Pol. 002 Parcel·la 09001 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa)
Altres prot. Parcial (canal)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1898
Autoria
Context És la primera resclosa del terme de Manresa, en el tram del riu Cardener situat entre Sant Joan de Vilatorrada i el pont Nou. El curs del riu és bastant pla: està situada a uns 850 m del desguàs de la resclosa anterior i només a 5 m de desnivell. A la riba dreta hi ha el conjunt fabril de la Pirelli i a l'esquerra hi ha bosc de ribera, camps i el desguàs del torrent

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA PIRELLI

E007.01

de Mas d'en Pla, procedent de la Sèquia.

Tipologia/Elements La resclosa és lleugerament corbada contra la corrent per resistir millor les crescudes del riu. Està formada per dos elements: una sabata plana d'uns 5 m d'amplada i un mur força inclinat al damunt, d'1,5 m d'alçada i 4 m de base. Sembla construïda en ciment. No té canal d'accés a la fàbrica i l'aigua entra directament a la turbina. El canal de desguàs és d'uns 150 m, els 100 primers d'obra i la resta excavat.

Ús actual Generació d'energia elèctrica
Ús original/altres Generació d'energia elèctrica

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Els marges del riu des del límit del terme de Manresa amb el de Sant Joan de Vilatorrada fins a la resclosa de la fàbrica dels Panyos.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial el canal, amb la seva configuració i el seu traçat originals.

Entorn protecció És de difícil accés, format per la fàbrica i el bosc de ribera, al que s'arriba per un camí que surt de la C-37 al terme de Sant Joan de Vilatorrada. Es conserva en estat natural.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Es tracta del sistema original d'obtenció d'energia de la instal·lació fabril que ha estat més important en la història de la comarca, alhora que és un bon exemple de les rescloses de formigó construïdes al final del segle XIX. Respecte al paisatge, dóna amplada i augmenta el nivell del curs del Cardener des de la seva entrada al terme de Manresa i així contribueix a mantenir l'hàbitat característic del bosc de ribera.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA PIRELLI

E007.01

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica	El sistema energètic, format per una màquina de vapor i la resclosa amb turbina, es va construir amb la primitiva fàbrica de barrets de 1898, anterior a la instal·lació de Neumáticos Nacional (de 1917) i de SA Comercial Pirelli (de 11924).
Bibliografia	- CAMPRUBÍ, Josep; Fàbriques i empreses II. 4 anys de reportatges a Regió 7 1994-1997, Fundació Caixa Manresa, Manresa, 1998.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA PIRELLI

E007.01

Vista general

Fotografia històrica de la fàbrica (1924)

Fotovol 2007 (Resclosa i Canal)
Bing Maps

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS PANYOS

E007.02

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

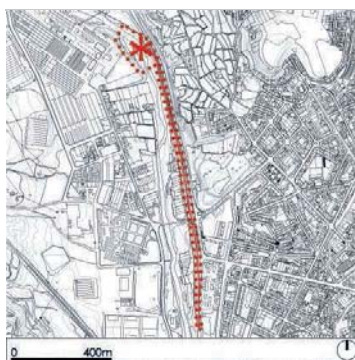
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, 100 m riu avall de Pirelli i a 700 m ε n° N del pont Nou

Coordenades UTM x = 401293
y = 4621131Identificació al plànol
Grafisme categoria *Delimitació bé
Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A002090010000QG

Illa/Pol. 002 Parcel·la 09001 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia de la resclosa

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa) / Parcial
Altres prot. Està inclosa a l'entorn de protecció del BCIN de la fàbrica dels Panyos.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1868, sobre una resclosa anterior de 1820
Autoria
Context És una de les rescloses industrials més antigues que es van construir al Cardener, en el tram situat entre Sant Joan de Vilatorrada i el pont Nou. El curs del riu és bastant pla: està situada a uns 150 m del desguàs de la resclosa anterior i només a 4 m de desnivell respecte a la fàbrica, situada a 1.100 m de distància. Als dos costats hi ha boscos de ribera i,

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS PANYOS

E007.02

Tipologia/Elements

a poca distància, a la riba dreta hi ha el conjunt fabril de la Pirelli i a l'esquerra la carretera C-37, de Manresa a Cardona.

La resclosa és obliqua en relació al curs del riu, aprofitant una corba, i lleugerament corbada a l'extrem oest i fa 64 m de llargada. Té una forma trapezoidal amb un talús força inclinat i una alçada d'uns 5m, amb una base d'amplada variable que s'estreny d'oest a est (d'uns 16 m a uns 11 m). Està construïda amb pedra i morter. A la part est hi ha una caseta de comportes. En ser de les primeres que es van construir, es va aprofitar un lloc on ja hi havia una presa per a regadiu, però que està a 1.100 m de distància amb només 4 m de desnivell respecte a la fàbrica, a la que l'aigua arriba per un canal estret que actualment està tapat amb ciment. Fins a mitjan segle XIX, l'energia es produïa amb una roda hidràulica situada probablement a la part nord de la fàbrica, l'aigua sortia per planta del soterrani i desaguava per una petita mina. Durant la segona meitat del segle XIX es va construir una sala de turbines annexa situada al mig de la cara est de la fàbrica, amb un característic dipòsit al damunt, que va fer canviar la posició del desguàs. El 1868 es van millorar les turbines, es va recreixer la presa fins a les proporcions actuals i es va ampliar el canal amb l'objectiu d'arribar als 4000 l/s de cabal. El canal tenia el primer tram de 380 m fet de paredat i la resta era excavat a terra. S'acabava al pati de la fàbrica amb un petit tram de secció més ampla que feia de bassa de les turbines, al fons del qual es pot veure el gran rastellador que evitava l'entrada de brossa a la turbina.

Ús actual En desús
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Els marges del riu des del desguàs de la fàbrica Pirelli fins al pont Nou i el marge esquerre fins arribar a la fàbrica dels Panyos.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix de manera integral la resclosa i de manera parcial les restes del canal. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial el canal, amb la seva configuració i el seu traçat originals.

Entorn protecció La zona de la resclosa i el pas del canal mostren un cert abandonament. Actualment es treballa en el projecte d'un parc que recuperi aquesta zona fluvial de Manresa. Caldrà tenir en compte les determinacions de l'expedient de declaració de BCIN pel que fa a l'entorn declarat del conjunt de la fàbrica dels Panyos i que afecta a una bona part del canal: "Segons la Llei del Patrimoni Cultural Català: el volum, la tipologia, la morfologia i el cromatisme de les intervencions en els entorns de protecció de BCINs no poden alterar el caràcter arquitectònic i paisatgístic de l'àrea, ni pertorbar la visualització del bé. En els entorns dels immobles d'interès nacional és prohibit qualsevol moviment de terres que comporti una alteració greu de la geomorfologia i la topografia del territori i qualsevol abocament d'escombraries, runa o deixalles".

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en els seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Es tracta d'una de les rescloses més antigues que es van construir al Cardener per a l'obtenció d'energia en una fàbrica i que després es va aixecar fins arribar a la seva forma actual. També servia per convertir en regadiu la part nord del terme de la ciutat, al marge dret del riu. Respecte al paisatge, dona amplada i augmenta el

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS PANYOS

E007.02

nivell del curs del Cardener en el tram paral·lel a la fàbrica Pirelli i així contribueix a mantenir l'hàbitat característic del bosc de ribera.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica Al final del segle XVIII ja hi havia una resclosa tosca que permetia regar els camps del marge dret del Cardener. El 1806 es va obtenir el permís d'ús industrial de l'aigua i el 1820 es va fer efectiu amb la construcció de la fàbrica dels Panyos. A mitjan segle XIX es va canviar la primitiva roda hidràulica per un sistema de turbines que produïen un màxim de 74 CV. El 1867, quan la fàbrica passa a ser gestionada per l'empresari Manuel Portabella, es va ampliar el canal i recreïer la resclosa per passar de 2700 l/s a 4000 l/s i per arribar a extreure 90 CV de força. Durant el segle XIX, al marge dret del riu hi havia una altra comporta que deixava passar aigua a una roda hidràulica (anomenada del Calderer) que pujava l'aigua de manera que permetia regar amb un sistema de canalets i reguerons els camps situats entre la presa i l'actual avda de la Pirelli i el cementiri. La resclosa que hi va haver entre 1820 i 1867 era més baixa, 4,23 m, i més curta, 42 m. El sistema energètic dels Panyos es completava amb màquines de vapor situades a tocar de la sala de turbines, la primera, de la dècada de 1870, amb dues màquines de 30 CV cadascuna i després, el 1892, va instal·lar una gran màquina de 215 CV.

Bibliografia - GUMÀ, Ramon (1996), Origen i evolució de les tipologies edificatòries i característiques constructives dels edificis de la indústria tèxtil a Catalunya (període 1818-1925), tesi doctoral inèdita presentada a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona de la Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona (2 vols.).
- OLIVERAS, Josep (1985), Desenvolupament industrial i evolució urbana a Manresa (1800-1870), Ed. Caixa de Manresa, Manresa.
- PIQUÉ, Lluís; ESCALÉ, Joan (2009), «Fàbrica de can Miralda- Els Panyos» de Manresa: Estudi sobre la fàbrica», a Preactes de les VIII Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya, Barcelona.
- SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume (2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
- SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.
- VILA, Ramon (1988), Una família burgesa manresana en la Catalunya del segle XIX: els germans Serra-Farreras (1797-1877), Caixa Manresa, Manresa.

Observacions

Data de redacció: 1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS PANYOS

E007.02

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia del canal

Arribada del canal a la fàbrica

Construcció annexa a la resclosa

Fotografia del canal

RESCLOSA DE L'ANTIGA FÀBRICA DEL PONT DE FUSTA

E007.03

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

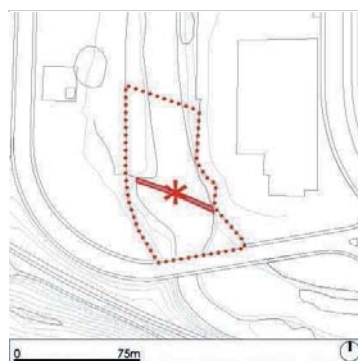
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, entre la fàbrica dels Panyos i el por n° del Congost

Coordenades UTM x = 401507 Identificació al plànol Delimitació bé Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral -

Illa/Pol. - Parcel·la - Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1804, la resclosa original

Autoria
Context És la resclosa d'ús industrial més antiga que es va construir al Cardener, en el tram situat entre la fàbrica dels Panyos i el pont d'accés a la zona del Congost. Està situada a uns 180 m del desguàs de la fàbrica del Panyos. Tot aquest tram del Cardener manté una amplada d'entre 20 i 25 m gràcies a la resclosa. Al marge dret hi ha bosc de ribera transformat en parc urbà, i al marge esquerre hi ha la fàbrica dels Panyos la zona de nous

RESCLOSA DE L'ANTIGA FÀBRICA DEL PONT DE FUSTA

E007.03

Tipologia/Elements

habitatges de l'antiga fàbrica del Gas.

La resclosa és obliqua en relació al curs del riu, aprofitant una corba, i lleugerament corbada a l'extrem oest i fa 64 m de llargada. Té una forma trapezoidal amb un talús força inclinat i una alçada d'uns 5 m, amb una base d'amplada variable que s'estreny d'oest a est (d'uns 16 m a uns 11 m). Està construïda amb pedra i morter. A la part est hi ha una caseta de comportes. En ser de les primeres que es van construir, es va aprofitar un lloc on ja hi havia una presa per a regadiu, però que està a 1.100 m de distància amb només 4 m de desnivell respecte a la fàbrica, a la que l'aigua arriba per un canal estret que actualment està tapat amb ciment. Fins a mitjan segle XIX, l'energia es produïa amb una roda hidràulica situada probablement a la part nord de la fàbrica, l'aigua sortia per planta del soterrani i desaguava per una petita mina. Durant la segona meitat del segle XIX es va construir una sala de turbines annexa situada al mig de la cara est de la fàbrica, amb un característic dipòsit al damunt, que va fer canviar la posició del desguàs. El 1868 es van millorar les turbines, es va recreïxer la presa fins a les proporcions actuals i es va ampliar el canal amb l'objectiu d'arribar als 4000 l/s de cabal. El canal tenia el primer tram de 380 m fet de paredat i la resta era excavat a terra. S'acabava al pati de la fàbrica amb un petit tram de secció més ampla que feia de bassa de les turbines, al fons del qual es pot veure el gran rastellador que evitava l'entrada de brossa a la turbina.

Ús actual En desús
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Interior
Entorn de protecció Els marges del riu des de la fàbrica dels Panyos fins al pont del Congost.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

Entorn protecció La zona del marge dret està força arreglada, mentre que al marge esquerre està més abandonat, tot i que formarà part del projecte de parc per a la recuperació aquesta zona fluvial de Manresa.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Es tracta de la primera resclosa que es va construir al Cardener per a l'obtenció d'energia en una fàbrica. Respecte al paisatge, dóna amplada i augmenta el nivell del curs del Cardener en el tram paral·lel a la fàbrica dels Panyos.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació
Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.
Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteji qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva

RESCLOSA DE L'ANTIGA FÀBRICA DEL PONT DE FUSTA

E007.03

evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos

Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

La resclosa i la fàbrica del pont de fusta van ser construïdes per l'empresa Torras, Parera, Balaguer i Cia el 1804, i la concessió del salt es va concedir el 1806. La fàbrica era bastant gran, va canviar de propietaris en diverses ocasions ja al segle XIX i es va enderrocar al final dels anys seixanta del segle XX, després del seu abandonament per la crisi del tèxtil cotoner. En el seu lloc s'hi va bastir l'hotel Pere III.

Bibliografia

- SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.

Observacions

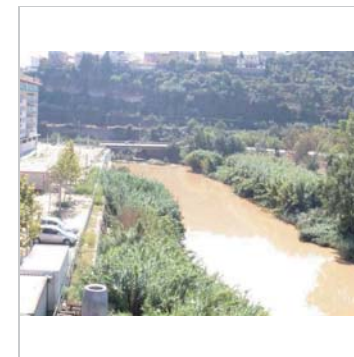
Data de redacció: 1/7/2010

RESCLOSA DE L'ANTIGA FÀBRICA DEL PONT DE FUSTA

E007.03

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia de l'entorn

Fotografia històrica

RESCLOSA DEL PONT VELL

E007.04

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

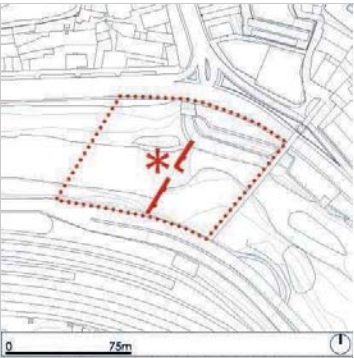
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, 50 m abans del pont Vell n°

Coordenades UTM x = 402721 Identificació al plànol Delimitació bé —
y = 4619637 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A015090010000QR

Il·la/Pol. 015 Parcel·la 09001 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Parcial
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Segle XIX (1862) / Refeta el 1992
Cronologia Any 1862 es construí la primitiva resclosa, de fusta. El 1992, es va fer l'actual de formigó
Autoria
Context Situada al sud de la ciutat, en el congost entre el puig Cardener i la torre de Santa Caterina, 45 m aigües amunt del pont Vell. Aquest tram del Cardener manté una amplada d'entre 25 i 30 m gràcies a la resclosa. Al marge dret hi ha la carretera de Manresa a Olesa i l'estació de la Renfe i al marge esquerre el passeig del Riu i una zona enjardinada amb grans arbres.

Tipologia/Elements Actualment és una resclosa recta de 37 m de llargada. Té una forma pràcticament vertical

RESCLOSA DEL PONT VELL

E007.04

i una alçada d'uns 5 m, amb dos contraforts. Al mig té un tram més baix que és per on discorre l'aigua normalment. Està feta amb formigó i recoberta amb pedra natural en forma de paredat. Substitueix una antiga resclosa industrial de forma corbada construïda amb troncs de fusta apuntalats que proporcionava aigua a l'antiga fàbrica Argemí i Gallifa (avui desapareguda). Al marge esquerre hi havia la comporta d'entrada a la turbina, per sota dels arcs del pont Vell. El canal de desguàs alimentava la fàbrica de les roques de sant Pau, avui també desapareguda.

Ús actual Regulació de l'alçada del riu
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Interior
Entorn de protecció Des del pont de la Reforma fins al pont Vell.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa conceptualment, especialment l'emplaçament i les restes originals que puguin quedar de la primitiva construcció del segle XIX, admetent-se modificacions sobre la resclosa actual construïda l'any 1992. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

Entorn protecció La zona es podria millorar, especialment al marge dret, entre la carretera de Manresa a Olesa i el pont Vell.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors patrimonials i paisatgístics. És una resclosa que històricament havia regulat el nivell de l'aigua del Cardener en el sector més visible del pas del riu per Manresa: el que hi ha entre l'estació del Nord, la plaça de la Reforma, la Seu i el pont Vell. a més, l'actual resclosa fixa l'emplaçament de l'antiga del Molí Nou, d'època moderna.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma i rehabilitació, d'acord amb el PGM

Exterior Es permet la modificació per a la recuperació del bé original mantenint les restes que puguin quedar; Cal preservar l'emplaçament i les restes originals.

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit, llevat de la seva rehabilitació que comporti el retorn al model original de la resclosa, en fusta.

Altres intervencions En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions, inclosa la realitzada recentment, així com un reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA DEL PONT VELL

E007.04

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

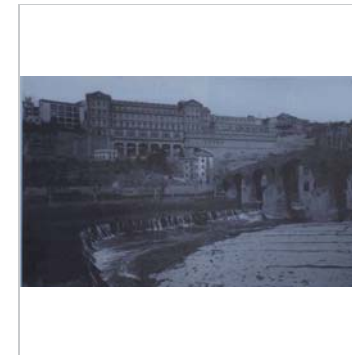
Inf. històrica	La fàbrica Argemí i Gallifa es va construir el 1862 quan la Junta de la Sèquia de Manresa es va vendre el molí Nou, que ocupava aquell emplaçament i funcionava amb l'aigua del torrent de sant Ignasi
Bibliografia	- SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa. - PERARNAU, Jaume (2000), «Imatges de patrimoni industrial», Dovella, 69, Manresa, p 19-22. - SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA DEL PONT VELL

E007.04

Vista aèria
Bing Maps

Fotografia històrica
Arxiu Comarcal del Bages

ANTIGA RESCLOSA DE LES ROQUES DE SANT PAU

E007.05

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

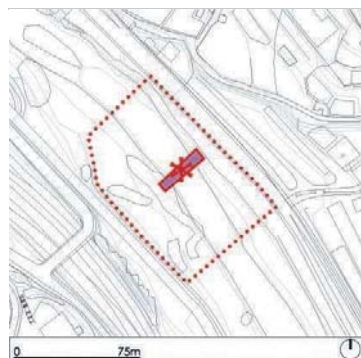
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, uns 140 m riu avall del pont Vell n°

Coordenades UTM x = 402880 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4619527 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090150000QL

Il·la/Pol. 014 Parcel·la 09015 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIBRES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1844
Autoria
Context Situada en el tram de Cardener entre el pont Vell i les Obagues, a l'alçada del barri de la Guia, 138 m aigües avall del pont Vell. Al marge dret hi ha la carretera vella de Manresa a Olesa (C-1411b) i les vies de la Renfe i al marge esquerre la carretera nova de Manresa a Olesa (C-1411a). És un tram de riu condicionat per les infraestructures viàries.

Tipologia/Elements Actualment, hi ha les restes d'una resclosa recta de 27 m de llargada. Presenta un talús

ANTIGA RESCLOSA DE LES ROQUES DE SANT PAU

E007.05

molt inclinat i una alçada d'uns 3m, amb una base d'uns 4,5 m. Es conserva la part que toca al marge esquerre, d'uns 10 m de llargada, mentre que la resta ha desaparegut pràcticament. Està feta de paredat i morter. Probablement, subministrava aigua a la primera fàbrica de la societat Argemí i Gallifa, la de les Roques de Sant Pau de 1844 (avui desapareguda) fins que, 15 anys més tard aquesta societat va comprar el Moli Nou de sota el pont Vell a la Junta de la Sèquia. Aleshores, el canal de desguàs de la nova fàbrica es va utilitzar per donar aigua a la nova –com es veu en nombroses fotografies d'època– i es va inutilitzar la resclosa. Al marge esquerre hi havia la comporta d'entrada al canal.

Ús actual En desús
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Molt dolent
Interior
Entorn de protecció Des del Pont Vell fins a uns 100 m aigües avall.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).
Entorn protecció És una zona sense urbanitzar en la que s'està planificant la nova ordenació dels marges del Cardener que millorarà l'entorn.
Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. És una resclosa en desús però forma part del paisatge d'aquest tram del Cardener i explica l'explotació fabril d'una part del riu de la que avui dia pràcticament no en queden vestigis.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació
Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Tot i que resta pràcticament desapareguda, en el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

ANTIGA RESCLOSA DE LES ROQUES DE SANT PAU

E007.05

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

L'any 1844 l'empresa Argemí i Gallifa va construir una fàbrica en l'indret anomenat de les Roques de Sant Pau per a la que devia aixecar aquesta resclosa. El 1859, la Junta de la Sèquia es va vendre el salt d'aigua, l'edifici i la parcel·la del molí Nou, que es deixava d'utilitzar a causa de l'arribada a la ciutat de les farineres modernes. El va comprar la mateixa companyia i va instal·lar-hi una segona fàbrica que aprofitava tant les aigües del torrent de sant Ignasi com les del Cardener. El canal de desguàs d'aquesta nova fàbrica es va allargar fins a la primitiva, uns 200 m avall al mateix marge del riu, de manera que es podia aportar més cabal a la turbina i augmentar la potència de la instal·lació. Això va provocar que la presa pròpia de la fàbrica de les Roques de sant Pau quedés inutilitzada uns 15 o 20 anys després de la seva construcció.

Bibliografia

- SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
- SOLA, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.

Observacions

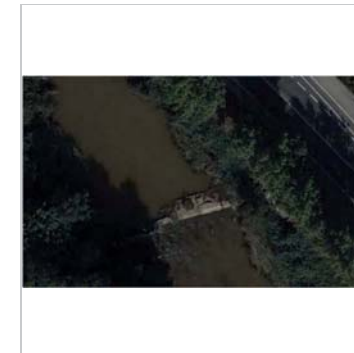
Data de redacció: 1/7/2010

ANTIGA RESCLOSA DE LES ROQUES DE SANT PAU

E007.05

Vista aèria
Bing Maps

Detall de la vista aèria
Bing Maps

RESCLOSA DE LA FARINERA LA FAVORITA

E007.06

Altres denominacions RESCLOSA DE LES OBAGUES

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, a tocar de la farinera la Favorita n°

Coordenades UTM x = 402907 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4619021 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090150000QL

Illatja/Pol. 014 Parcel·la 09015 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1871, aprofitant una presa anterior per a molí del segle XVIII
Autoria
Context Situada en la partida de les Obagues, en el tram de Cardener entre el pont Vell i Sant Pau, al costat de l'estació de tren de mercaderies, 720 m agües avall del pont Vell i 215 m abans de la resclosa dels Polvorers. Al marge dret hi ha la mateixa farinera, la carretera vella de Manresa a Olesa (C-1411b) i les vies de la Renfe i al marge esquerre hi ha bosc de ribera, la carretera nova de Manresa a Olesa (C-1411a) i el barri de Sant Pau. És un tram de riu condicionat per les infraestructures viàries.

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

RESCLOSA DE LA FARINERA LA FAVORITA

E007.06

Tipologia/Elements És una resclosa recta de 74 m de llargada, emplaçada de manera obliqua en relació al curs del riu, orientada cap a la sala de turbines de la farinera, al marge dret del riu. Té una alçada superior als 5 m i presenta un talús pràcticament vertical, amb una base d'uns 4,5 m. Està feta de paredat i morter. La presa de molí anterior a aquesta era de les més antigues de Manresa i, de fet, és un bon lloc per construir-la perquè el riu té un cert desnivell i el tram del costat est està recolzat directament sobre la roca.

Ús actual En desús
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Des de la resclosa de les Roques de Sant Pau fins a la de la fàbrica dels Polvorers.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

Entorn protecció És una zona sense urbanitzar en la que s'està planificant la nova ordenació dels marges del Cardener que millorarà l'entorn.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. És una resclosa típica de la segona meitat del segle XIX per la seva forma i per les proporcions. Amb les rescloses molt properes dels Polvorers i de les fàbriques de Sant Pau, forma un sistema difícil de trobar en tan poc espai en els rius catalans.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions soferes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

RESCLOSA DE LA FARINERA LA FAVORITA

E007.06

Inf. històrica	La resclosa està en un bon emplaçament i per això ja l'havien utilitzat un molí i una filatura modesta fins que el 1871 s'hi instal·là la farinera, que ha funcionat fins als anys setanta del segle XX.
Bibliografia	- OLIVERAS, Josep (1985), Desenvolupament industrial i evolució urbana a Manresa (1800-1870), Ed. Caixa de Manresa, Manresa. - SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA DE LA FARINERA LA FAVORITA

E007.06

Vista aèria
Bing Maps

RESCLOSA DE LA FÀBRICA ELS POLVORERS

E007.07

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

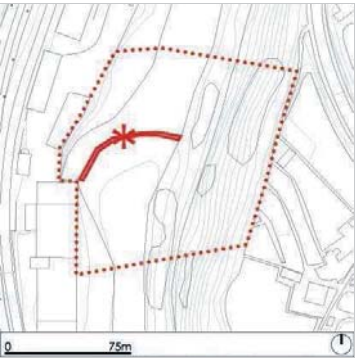
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, a tocar de la fàbrica dels Polvorers n°

Coordenades UTM x = 402841 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4618801 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090150000QL

Illatj/Pol. 014 Parcel·la 09015 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1870, sobre una resclosa anterior del segle XVI
Autoria
Context Situada en la partida de les Obagues, en el tram de Cardener que transcorre per Sant Pau, al costat dels dipòsits de l'antiga CAMPSA, 215 m aigües avall de la resclosa de les Obagues i 200 m abans de la resclosa de les fàbriques de Sant Pau. Al marge dret hi ha la mateixa fàbrica, la carretera vella de Manresa a Abrera (C-1411b) i les vies de la Renfe i al marge esquerre hi ha bosc de ribera i horts del bari de Sant Pau. És un tram de riu amb un cert desnivell i poc urbanitzat.

RESCLOSA DE LA FÀBRICA ELS POLVORERS

E007.07

Tipologia/Elements És una resclosa de 80 m de llargada formada per dos trams: el del marge esquerre del riu (de 53 m) és corbat per resistir les crescudes del riu, i el del marge dret (de 27 m) és recte i condueix l'aigua directament a l'interior de la fàbrica. El seu emplaçament és lleugerament oblic en relació al curs del riu. Té una alçada inferior als 3 m i presenta un talús pràcticament vertical. Està feta de paredat i morter. La presa de molí polvorer anterior a aquesta era de les més antigues de Manresa i estava construïda totalment sobre la roca, en la qual s'aprecien les característiques alineacions de forats que havien servit per fer-hi una resclosa de fusta.

Ús actual En desús

Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Des de la resclosa de les Obagues fins a la de les fàbriques de Sant Pau.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

Entorn protecció És una zona sense urbanitzar en la que s'està planificant la nova ordenació dels marges del Cardener que millorarà l'entorn.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. És una resclosa molt llarga que aprofita l'emplaçament d'antics salts d'aigua preindustrials. Amb les rescloses molt properes de la farinera de les Obagues i de les fàbriques de Sant Pau, forma un sistema difícil de trobar en tan poc espai en els rius catalans.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA DE LA FÀBRICA ELS POLVORERS

E007.07

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

El seu emplaçament, amb un cert desnivell i tot sobre roca era dels millors de Manresa i estava ocupat des del segle XVI, almenys, per un important molí polvorer que, en el segle XIX va ser de l'Estat. El 1859 va tancar i el 1870 hi va instal·lar una fàbrica de filats i teixits l'empresari igualadí Francesc Vives, que va refer la resclosa i va instal·lar una turbina que al principi del segle XX va completar amb un generador elèctric. La fàbrica va tancar i es va abandonar al final del segle XX.

Bibliografia

- CAMPRUBÍ, Josep (1994), Fàbriques i empreses. 10 anys de reportatges a Regió 7 1984-1994, Fundació Caixa Manresa, Manresa.
- OLIVERAS, Josep (1985), Desenvolupament industrial i evolució urbana a Manresa (1800-1870), Ed. Caixa de Manresa, Manresa.
- SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNÉ Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.

Observacions

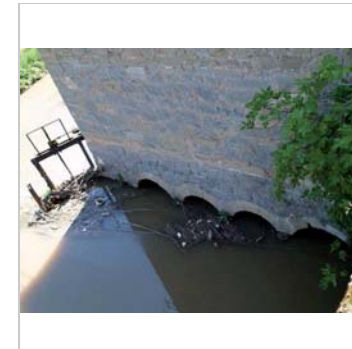
Data de redacció: 1/7/2010

RESCLOSA DE LA FÀBRICA ELS POLVORERS

E007.07

Vista aèria
Bing Maps

Arribada del canal a la fàbrica

RESCLOSA I CANAL DE LES FÀBRIGUES DE SANT PAU

E007.08

Altres denominacions RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA VERMELLA I DE LA FÀBRICA BLANCA

LOCALITZACIÓ

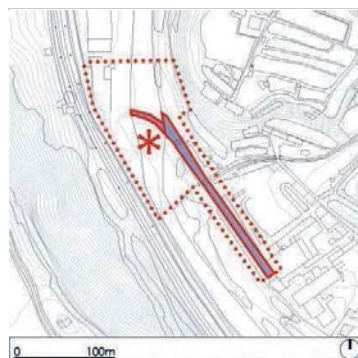
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, a 150 m de les fàbriques de Sant P n°

Coordenades UTM x = 402843 Identificació al plànol Delimitació bé
y = 4618611 Grafisme categoria Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090150000QL

Il·la/Pol. 014 Parcel·la 09015 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIBRES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa)
Altres prot. Parcial (canal)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia Construïda el 1859 i recrescada el 1870
Autoria
Context Situada en la partida de Sant Pau, a uns 300 m al sud del barri, 200 m aigües avall de la resclosa de les Obagues i 750 m abans del pont de la C-1411a. Al marge dret hi ha bosc de ribera, la carretera vella de Manresa a Abrera (C-1411b) i les vies de la Renfe i al marge esquerre hi ha bosc de ribera i horts del bari de Sant Pau. És un tram de riu amb un cert desnivell i poc urbanitzat.

RESCLOSA I CANAL DE LES FÀBRIGUES DE SANT PAU

E007.08

Tipologia/Elements La resclosa és corbada, de 47 m de llargada i està orientada cap al marge esquerre del riu, on hi ha la comporta del canal que porta l'aigua a les fàbriques Vermella i Blanca. Té una alçada inferior als 3 m i presenta un talús pràcticament vertical. Està feta de paredat i morter. Entre la resclosa i el canal hi ha un pont en el que estaven muntades les comportes. El canal és d'obra, té forma recta i mesura 165 m fins a la primera fàbrica, la Vermella, i té un tram de 35 m més soterrat fins a la fàbrica Blanca. El canal de desguàs fa 140 m i també està soterrat.

Ús actual Producció d'energia
Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Interior
Entorn de protecció Des de la resclosa dels Polvorers fins al canal de desguàs de les fàbriques de Sant Pau, uns 400 m aigües avall.
Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix de manera integral la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial el canal, amb la seva configuració i el seu traçat originals.
Entorn protecció És una zona sense urbanitzar en la que s'està planificant la nova ordenació dels marges del Cardener que millorarà l'entorn.
Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Es tracta de l'única resclosa que queda al terme compartida entre dues fàbriques. Amb les rescloses molt properes de la farinera de les Obagues i dels Polvorers, forma un sistema difícil de trobar en tant poc espai els rius catalans.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior No es permet la modificació
Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).
Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA I CANAL DE LES FÀBRQUES DE SANT PAU

E007.08

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

En el context de grans innovacions tècniques de la indústria catalana de mitjan segle XIX, molts empresaris es van dedicar a la construcció de fàbriques grans amb l'objectiu d'arrendar-les a bon preu. El comerciant manresà Jaume Miralles va obtenir el permís per utilitzar les aigües del Cardener el gener de 1855 i arribà a un acord amb el fabricant Josep Pons i Enrich per aixecar un gran edifici fabril. Pons es va fer enrera i Miralles va vendre una tercera part dels immobles i el dret d'ús de l'aigua al fabricant Gaspar Pla i van convenir que la construcció de la presa i del canal la pagarien a mitges. Primer es v edificar la fàbrica Blanca el 1859 i després la Vermella el 1866. la primera tenia una de les primeres turbines de la ciutat i la més potent d'aleshores, de 40 CV i la segona en tenia una de 20 CV. El 1870 es va aixecar una mica la presa i el canal per augmentar la potència i les noves turbines instal·lades ja eren de 50 i de 30 CV. Ambdues fàbriques mantenen activitat, tot i que el tèxtil hi va desaparèixer la dècada dels vuitanta.

Bibliografia

- CAMPRUBÍ, Josep (1994), Fàbriques i empreses. 10 anys de reportatges a Regió 7 1984-1994, Fundació Caixa Manresa, Manresa.
- OLIVERAS, Josep (1985), Desenvolupament industrial i evolució urbana a Manresa (1800-1870), Ed. Caixa de Manresa, Manresa.
- SERRA, Esteve; JUÀREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORNER Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
- SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.

Observacions

Data de redacció: 1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LES FÀBRQUES DE SANT PAU

E007.08

Vista aèria
Bing Maps

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DE LA RIERA DE RAJADELL

E007.09

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

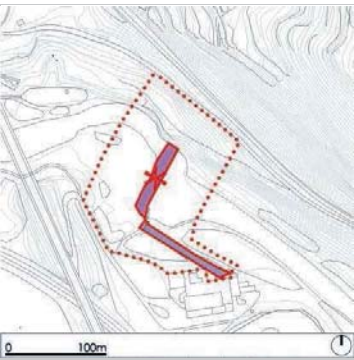
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, a 150 m avall del pont de la ctra de n° Manresa a Olesa i a 100 m de la fàbrica de la riera de Rajadell

Coordenades UTM x = 403599 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4618235 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090040000QH

Il·la/Pol. 014 Parcel·la 09004 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa)
Altres prot. Parcial (canal)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia Construïda el 1845 amb modificacions de final del segle XIX o principi del XX
Autoria
Context Situada en el curs del Cardener, al sud-est de la ciutat, a uns 260 m de la desembocadura de la riera de Rajadell i a 140 m del pont de Sant Pau de la carretera C-55 i a 1.100 de la resclosa dels Comtals. Al marge dret hi ha bosc de ribera i les vies de la Renfe i al marge esquerre hi ha el penyasegat de Bufalvent i les vies dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. És un tram de riu amb un cert desnivell i poc urbanitzat.

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DE LA RIERA DE RAJADELL

E007.09

Tipologia/Elements És una resclosa recta de 80 m de llargada orientada cap al marge dret del riu, on hi ha la caseta de comportes del canal que porta l'aigua a la fàbrica del Pont de Rajadell o Rajadell Fabril. Té una secció trapezoïdal amb una alçada superior als 5 m i presenta un talús pràcticament vertical. Està feta de paredat i morter amb panys de mur de carreu. Al costat del marge dret hi ha un tram curt, de 16 m, que forma un angle obert respecte a la resta de la resclosa i és on hi ha les comportes del sobreixidor amb una estructura de formigó que sembla del segle XX. El canal és d'obra i recte i mesura 100 m fins a la fàbrica. El canal de desguàs fa uns 30 m i és excavat.

Ús actual Producció d'energia

Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Des del pont de Sant Pau de la C-55 fins a la depuradora d'aigua de Manresa, uns 170 m aigües avall.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial el canal, amb la seva configuració i el seu traçat originals.

Entorn protecció És una zona que s'està urbanitzant amb un polígon industrial.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Gràcies a la resclosa augmenta el nivell del riu i la seva amplada en aquest indret, que passa de 10 m abans del pont de Sant Pau als 80 m de la resclosa.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Tot i les seves modificacions és important adoptar, en futures actuacions, la conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es plantegi qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DE LA RIERA DE RAJADELL

E007.09

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica	La fàbrica i la resclosa primitiva les va construir el 1845 l'empresari Josep Solà. Probablement, la resclosa es va aixecar amb posterioritat per a la instal·lació de noves turbines.
Bibliografia	- SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DE LA RIERA DE RAJADELL

E007.09

Vista aèria
Bing Maps

Construcció annexa a la resclosa

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS COMTALS

E007.10

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, a tocar de la fàbrica dels Comtals n°

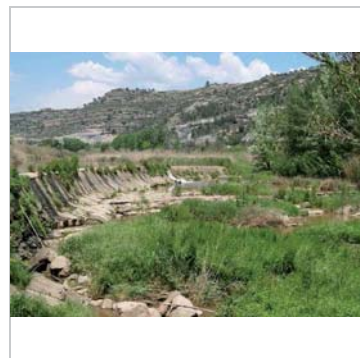
Coordenades UTM x = 403941 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4617189 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A014090040000QH

Illa/Pol. 014 Parcel·la 09004 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIBRES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa)
Altres prot. Parcial (canal)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XIX
Cronologia 1870 la resclosa actual, feta sobre una altra d'origen medieval
Autoria
Context Situada en el curs del Cardener, al sud-est de la ciutat, a uns 1.100 m del polígon de Bufalvent, a 1.200 m aigües avall de la resclosa de la fàbrica del pont de Rajadell i 950 m abans de la resclosa dels Torrents. Al marge dret hi ha bosc de ribera, les vies de la Renfe i l'estació i els primers edificis del complex industrial, mentre que al marge esquerre hi ha bosc de ribera i horts. És un tram de riu poc urbanitzat.

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS COMTALS

E007.10

Tipologia/Elements És una resclosa corbada de 132 m de llargada dividida en dos trams: el principal, de 110 m, i el que fa d'accés al canal, de 22 m, en el que hi ha dues grans comportes. Està orientada cap al marge dret del riu, on hi ha el canal que porta l'aigua a la fàbrica. Té una secció trapezoidal i una alçada superior als 3 m. Està feta de pedra i morter sobre un llit de pedra en el que s'havien fet rescloses des de l'edat mitja. El tram recte que hi ha al costat del marge dret funciona com a sobreexidor. El canal és d'obra i mesura 62 m fins a la fàbrica. Pràcticament no hi ha canal de desguàs perquè aquest es troba a pocs m del riu.

Ús actual Producció d'energia

Ús original/altres Producció d'energia

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo; Li cal manteniment

Interior

Entorn de protecció Des de 200 m aigües amunt fins al pont del ferrocarril, uns 400 m aigües avall.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial el canal, amb la seva configuració i el seu traçat originals.

Entorn protecció És una zona que s'està urbanitzant amb un polígon industrial.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. Està construïda sobre una de les rescloses més antigues del Cardener. Respecte al paisatge, dona amplada i augmenta el nivell del curs del Cardener en un tram de 400 m aigües amunt de la fàbrica.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIÓNS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior No es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS COMTALS

E007.10

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

Al segle XVIII ja hi havia una resclosa que portava aigua als molins paperers i que sembla que era d'origen medieval. El 1804 s'hi va instal·lar una filatura de cotó que funcionava amb una roda de calaixos. El 1854 es va traspasar el molí paperer, la presa i el canal a la societat Vidal, Vallés i Cia., que el 1861 també comprava la filatura i unificava la propietat en una fàbrica de filats i teixits. Poc després, el 1870, aquesta empresa va aixecar la presa i la va configurar tal i com és actualment per fer anar tres turbines, dues de la marca gironina Planas i Flaquer, que a final de segle proporcionaven 100 CV de potència. El 1917 tot el conjunt va ser adquirit pels germans Ramon i Pere Bach, que van construir més tard la colònia obrera. El 1964 es va acabar l'activitat tèxtil i el 1975 s'hi va instal·lar la fàbrica de maquinària tèxtil La Metalúrgica Textil, que els anys noranta, amb el nom de Foneria Condals, s'instal·lava en terrenys propers. Actualment l'ocupen diverses empreses petites i mitjanes.

Bibliografia

- CAMPRUBÍ, Josep (1994), Fàbriques i empreses. 10 anys de reportatges a Regió 7 1984-1994, Fundació Caixa Manresa, Manresa.
- OLIVERAS, Josep (1986), La consolidació de la ciutat industrial: Manresa (1871-1900), Ed. Caixa de Manresa, Manresa, 300 p.
- SERRA, Esteve; JUÁREZ, Lucía; VIRÓS, Lluís; TORDERA Jordi; SERRA, Jaume(2007), Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques, Àrea de Cultura i Àrea de Territori de l'Ajuntament de Manresa, Manresa.
- SOLÀ, Àngels (2004), Aigua, indústria i fabricants a Manresa, 1759-1860, Centre d'Estudis del Bages, Col·legi d'Enginyers Tècnics de Manresa i Col·legi d'Enginyers Industrial de Catalunya, demarcació de la Catalunya central, Manresa.

Observacions

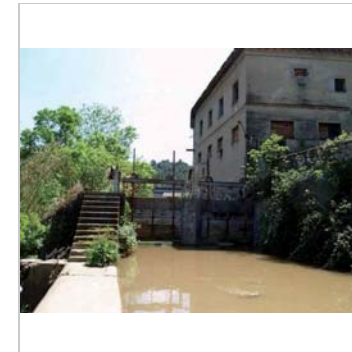
Data de redacció: 1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA FÀBRICA DELS COMTALS

E007.10

Vista aèria
Bing Maps

Arribada del canal a la fàbrica

RESCLOSA I CANAL DE LA CENTRAL ELÈCTRICA DELS TORRENTS

E007.11

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

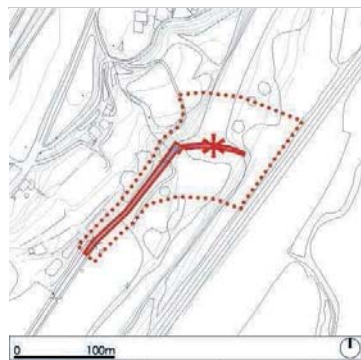
Àmbit zonal 11. Ambients, conjunts o elements protegits en Sòl No Urbanitzable Codi INE 081136 (SNU)

Adreça/es En el curs del riu Cardener, 600 m avall de la fàbrica dels Comtals i 100 abans del club de Golf n°

Coordenades UTM x = 403603 Identificació al plànol Delimitació bé y = 4616379 Grafisme categoria * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A016090510000QS

Il·la/Pol. 016 Parcel·la 09051 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SISTEMES
Qualificació D. ESPAIS LLIURES; D.4 Parc del Cardener

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
N° inventari
N° reg/cat
Data
Altres

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra civil
Categoria BPU
N° catàleg
Nivell prot. Integral (resclosa)
Altres prot. Parcial (canal)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Obra d'enginyeria; Època contemporània. Segle XX
Cronologia Anys vint
Autoria
Context Situada en el curs del Cardener, al sud de la ciutat, a uns 950 m dels Comtals i a 150 m del terme de Castellgali. Al marge dret hi ha bosc de ribera i cmps de la partida del Torrents, metre que al marge esquerre hi ha bosc de ribera i les vies de la Renfe. És un tram de riu poc urbanitzat.

RESCLOSA I CANAL DE LA CENTRAL ELÈCTRICA DELS TORRENTS

E007.11

Tipologia/Elements És una resclosa lleugerament corbada de 70 m de llargada, orientada cap al marge dret del riu, on hi ha dues grans comportes que donen accés al canal que porta l'aigua a la centraleta. Té una secció trapezoïdal i una alçada superior als 4 m. Està feta de pedra i formigó i, a la zona de les comportes, hi ha un arrebossat que simula un mur de carreu regular. El canal és d'obra i mesura 885 m fins a la central, dels quals, els 120 primers estan dins el terme de Manresa i la resta, com la centraleta, en el de Castellgali, envoltat per les instal·lacions d'un club de golf. En el primer tram hi ha un sobreeixidor. El canal de desguàs és excavat i mesura uns 100 m fins al riu.

Ús actual Producció d'energia elèctrica

Ús original/altres Producció d'energia elèctrica

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo

Interior

Entorn de protecció Des de 200 m aigües amunt fins al terme de Castellgali, uns 150 m aigües avall.

Situació de risc

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix la resclosa. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives a la seguretat i funcionament de la resclosa es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. Qualsevol proposta de reforma plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM) i haurà de comptar amb l'aprovació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). També es protegeix de manera parcial la part de canal situada en el terme de Manresa, amb la seva configuració i el seu traçat originals.

Entorn protecció Zona no urbana que cal conservar.

Raons d'incorporació al catàleg La incorporació d'aquesta resclosa en el catàleg es justifica en el seus valors històrics, patrimonials i paisatgístics. És l'única resclosa gran del Cardener al seu pas pel terme de Manresa construïda expressament per a la producció d'electricitat. Respecte al paisatge, dóna amplada i augmenta el nivell del curs del Cardener en un tram d'uns 400 m aigües amunt.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM

Exterior Es permet la modificació

Entorn de protecció No es permet cap intervenció que desfiguri o malmeti la imatge del bé protegit.

Altres intervencions Conservació amb mètodes propis de la restauració adequada. En el moment que es planteja qualsevol intervenció i per tal de garantir i acreditar el coneixement del bé, la seva evolució històrica i les tècniques constructives aplicades, caldrà redactar un estudi patrimonial que reculli els aspectes i detalls més inherents al seu caràcter patrimonial (memòria, aixecament de l'estat actual de la zona d'intervenció, recull de documentació històrica -estudi dels expedients d'obres per tenir documentades totes les modificacions o transformacions sofertes- i reportatge fotogràfic actual).

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

RESCLOSA I CANAL DE LA CENTRAL ELÈCTRICA DELS TORRENTS

E007.11

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

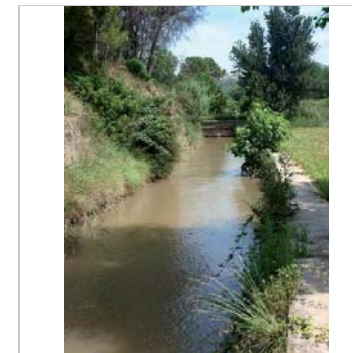
Inf. històrica	És una resclosa del segle XX que l'empresa que gestionava el complex industrial dels Comtals, Ramon Bach y Hermano, va construir a la dècada de 1920 per completar l'aprovisionament d'energia elèctrica als Comtals. Des de la central elèctrica, un sistema de cables elèctrics retornava l'energia elèctrica a la subestació de la fàbrica, seguint un camí paral·lel al canal.
Bibliografia	Informacions facilitades per Carles Planes, enginyer tècnic industrial i antic responsable de Fecsa.
Observacions	
Data de redacció:	1/7/2010

RESCLOSA I CANAL DE LA CENTRAL ELÈCTRICA DELS TORRENTS

E007.11

Ortofoto del bé
Bing Maps

Fotografia del canal

Detall de la resclosa

PONT DE FERRO DELS FERROCARRILS CATALANS

E008

Altres denominacions

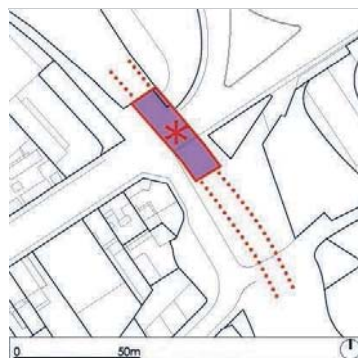
LOCALITZACIÓ

Àmbit zonal	4. Carretera de Vic i Carretera de Cardona	Codi INE	081136
Adreça/es	Carretera de Vic Plaça de Prat de la Riba	nº s/n	s/n
Coordenades UTM	x = 403374 y = 4620924	Identificació al plànol	6
	Grafisme categoria	Delimitació bé	Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Referència cadastral -

Il·la/Pol. - Parcel·la - Titularitat Pública

Plànol de localització

Tram principal del pont

REGULACIÓ VIGENT

Instrument	Pla General de Manresa
Classificació	SU (Sòl urbà)
Qualificació	A. INFRAESTRUCTURES DE COMUNICACIÓ; A.2 Ferroviari

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
Nº inventari
Nº reg/cat
Data
Altres

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època	Obra d'enginyeria civil; Època contemporània. Segle XX
Cronologia	1924
Autoria	Enginyers de la Compañía General de Ferrocarriles Catalanes, SA
Context	Situat al final de la carretera de Vic, just abans d'arribar a l'Estació Transformadora dels Dolors, en la confluència de la via d'entrada més important de la ciutat. Està al costat de l'antiga fàbrica tèxtil dels Dolors i de l'estació transformadora dels Dolors. Respecte a la línia fèrria, es troba al Km 60,72, a l'entrada de l'estació de Manresa Alta. Està situat en un tram de via de la línia entre Manresa i Martorell dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya que fou construït entre 1922 i 1924 i entrà en servei l'agost d'aquest any (1924).

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé	Patrimoni arquitectònic
Classificació	Obra d'enginyeria
Categoria	BPU
Nº catàleg	
Nivell prot.	Integral
Altres prot.	

PONT DE FERRO DELS FERROCARRILS CATALANS

E008

Tipologia/Elements Pont compost per un tram central metàl·lic i dos estreps de formigó i obra. Té una longitud total de 43 m, el tram central metàl·lic és de 16 m de llum. Els dos estreps de formigó i obra tenen un arc de 7 m de llum cadascun. El tram metàl·lic està fet amb bigues d'acer i amb plaques i platines –unes planes i les altres en forma de «T»– creuades en «X». Totes les connexions són reblonades. Els estreps de formigó estan revestits amb paret de carreus i les cadenes cantoneres i horitzontals estan ressaltades amb carreus abossellats. Tot plegat li dona una aparença historicista típica de l'arquitectura del començament de segle. El pont té dues peculiaritats, a un dels seus costats té acoblada una casella de guardaagulles de l'estació i, a més, és l'únic de tota la línia que es va construir amb doble via d'inici.

Ús actual Pont per a ferrocarril

Ús original/altres Pont per a ferrocarril

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior	Bo
Façanes	Bo
Jardins/entorn	Està en un període de canvis, amb obres i un cert abandonament

Interior

Entorn de protecció Actualment està en reformes i pateix un cert abandonament. Tot i això, cal remarcar la importància d'aquest pont dins el context de la ciutat. En el moment de la seva construcció es trobava als afores de Manresa i, més enllà, només hi havia el barri industrial dels Dolors –amb la fàbrica dels Dolors i l'estació transformadora al costat– i el regadiu. Actualment, també és l'entrada al polígon industrial recentment unificat dels Dolors, però s'ha convertit en un gran nus de comunicacions urbà, amb la gran rotonda que distribueix el tràfic a les diverses zones de Manresa. Per tant, cada vegada està més integrat al paisatge urbà que es conserva a la memòria visual dels ciutadans.

Situació de risc Descripció del(s) risc(os)

CATALOGACIÓ

Elements	Es protegeix l'estructura metàl·lica i la forma del tram central del pont, així com l'estructura i el elements decoratius dels dos estreps. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny. L'adequació a les normatives sectorials relatives específicament en el camp de la seguretat i circulació ferroviària, es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM). També es cataloguen els dos passos, a banda i banda.
Entorn protecció	El conjunt d'elements que conformen el pont: els estreps senceres, amb els dos passos realitzats amb arcs a banda i banda, de manera que es puguin utilitzar com a pas de vianants.
Raons d'incorporació al catàleg	El pont està integrat al paisatge urbà com a punt d'entrada d'una de les grans vies de comunicació. La línia dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya ha perdut molt patrimoni industrial i tecnològic. Manresa ha perdut les tres estacions de la línia i el llarg pont de ferro que unia les estacions del Nord i de Manresa Riu. En suprimir el tram de línia que travessava el centre de Manresa (i condicionava el seu desenvolupament urbanístic), que anava de l'actual estació de Manresa Baixador a la de Manresa Riu, va desaparèixer el pont de ferro que hi havia sobre el carrer de sant Josep. Recentment, s'ha enderrocat l'estació de Manresa Riu i l'edifici antic de Manresa Alta. Així, el pont de ferro de la carretera de Vic ha quedat com l'únic testimoni històric a Manresa del tipus d'enginyeria que s'utilitzà en la construcció d'aquest ferrocarril de via estreta durant els anys vint. Es tracta d'una construcció de caràcter singular, de gran valor patrimonial i històric que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques i dels

PONT DE FERRO DELS FERROCARRILS CATALANS

E008

elements o parts que el componen. El Pont de Ferro dels Ferrocarrils Catalans es entén com un referent urbà i patrimonial i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció	Obres de manteniment i conservació, consolidació o reforma, d'acord amb el PGM
Exterior	No es permet la modificació
Jardins / entorn	Millora de la urbanització
Entorn de protecció	Cal dignificar l'entorn. Es pot utilitzar com a zona de pas de vianants l'interior dels dos arcs laterals, que possiblement s'havien pensat per a aquesta funció.
Usos permesos	Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Descripció complementària	El va construir la Compañía General de Ferrocarriles Catalanes, SA; el 1977 va passar a l'Estat espanyol, a Ferrocarriles de Vía Estrecha (FEVE) i, en virtut de la transferència, a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) des de la seva fundació el 1979. El pont tenia per finalitat que la via del tren salvés el pas de la carretera de Vic i, per tant, estava condicionat per la planificació urbanística de la ciutat, que ja preveia que aquest seria un dels grans eixos d'entrada i sortida de la ciutat. Per això ja està fet amb una llum relativament gran per creuar el carrer i amb dos arcs laterals per deixar més espais a la circulació de vehicles o de vianants que, finalment, no s'han utilitzat. La línia dels actuals Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya ha estat especialment desgraciada en la pèrdua de patrimoni industrial i tecnològic. La riuada de 1907 i la voladura provocada durant la retirada de l'exèrcit republicà el gener de 1939 van destruir el llarg pont de ferro que unia les estacions del Nord i de Manresa Riu i mai més fou reconstruït. Havia estat construït per la Maquinista Terrestre y Marítima de Barcelona al final del segle XIX i tenia unes dimensions força grans. Al principi dels anys setanta es va suprimir el tram de línia que travessava el centre de Manresa i condicionava el seu desenvolupament urbanístic, el que anava de l'actual estació de Manresa Baixador a la de Manresa Riu, a tocar del Cardener. D'entrada van desaparèixer el pont de ferro que hi havia sobre el carrer de sant Josep, les barreres que regulaven el pas dels trens al carrer Guimerà i l'edifici de l'estació de Manresa Baixa. Recentment, s'ha suprimit l'edifici de tres pisos de l'estació de Manresa Riu i, el que és més greu, la política desconsiderada amb el patrimoni de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya va enderrocar l'edifici antic de Manresa Alta i l'ha substituït per un funcional edifici de petites dimensions. Així doncs, el pont de ferro de la carretera de Vic ha quedat com l'únic testimoni històric a Manresa del tipus d'enginyeria que s'utilitzà en la construcció d'aquest ferrocarril de via estreta.
Inf. històrica	Des de 1885 hi havia a Manresa dues línies de ferrocarril de via estreta (d'1 m d'ample). La primera unia la ciutat amb Olvan i Guardiola i era de l'empresa Tranvia o Ferrocarril Económico de Manresa a Berga i la segona anava de Manresa a Súria i era propietat de la potent companyia minera belga Solvay. El 1919 aquestes empreses es van unir a les que explotaven les línies de Barcelona a Martorell, Camino de Hierro del Nordeste de España, i amb la que anava de Martorell a Igualada, F. C. Central Catalán. La nova empresa, la Compañía General de Ferrocarriles Catalanes SA, va integrar en una sola xarxa aquestes línies per millorar la rendibilitat de l'explotació. La línia també es va construir perquè les grans instal·lacions de transformació de les sals potàssiques de Sallent, Balsareny i Súria, estaven a Martorell i es podria agilitar el transport. Per tot això, el 1920 es va començar a construir la línia de Martorell a Manresa. L'empresa optà per l'ús intensiu de la tècnica dels trams metàl·lics amb estreps de formigó i obra per a la construcció dels ponts. Era una tècnica prou eficient i més econòmica que la construcció d'arcs de formigó, que només es va utilitzar en algun gran desnivell, com el pont de Monistrol. Alguns d'aquests ponts metàl·lics es conserven, com el de Boades, a Castellgali, però la Direcció General de Transports de la Generalitat de Catalunya n'ha substituït molts per ponts nous de formigó a partir dels anys vuitanta, com el de Sant Vicenç de Castellet, de 170 m de longitud.

PONT DE FERRO DELS FERROCARRILS CATALANS

E008

Durant l'Autarquia del Franquisme la companyia que explotava les línies va tenir força pèrdues –tot i l'augment de passatgers i mercaderies transportades–, i el 1950 es va traspassar a l'Estat la línia de Manresa a Olvan. Avui dia, i des de 1979, continua en explotació de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Bibliografia	- OLIVERAS, Josep (1986), La consolidació de la ciutat industrial: Manresa (1871-1900), Ed. Caixa de Manresa, Manresa, 300 p. - PERARNAU, Jaume, «Els ferrocarrils», a M. Riu (dir), Història de la ciutat de Manresa (1900-1950), vol. 1, Caixa de Manresa, Manresa, 1991, p. 205-213. - SALMERÓN BOSCH, Carles, Els Ferrocarrils Catalans-IV. Arquitectura i Arqueologia industrial, ed. Terminus, Barcelona, 1991, 208 p. - SERRA, E.; VIRÓS, L.; JUÁREZ, L.; SERRA, J., Fitxes de patrimoni industrial de Manresa, treball inèdit per a l'Ajuntament de Manresa i la XATIC.
Observacions	La línia dels «Catalans», com es coneix a Manresa, és un mitjà de transport molt popular a la ciutat i també el que més ha canviat en traçat i supressió de línies. És el que s'ha utilitzat tradicionalment per visitar el monestir de Montserrat i la línia natural de transport del minerals extrets de les conques bagenques. El pont de ferro forma part de la ruta «Indústries a l'exemple» que conté els següents elements: foneria Gallifa, magatzem Canals, La Maquinària Industrial, Pielsa, celler Roqueta, fàbrica de Perramon i Badia, fàbrica Alcoholar Manresana, fàbrica Torrents, fàbrica de cal Cura, Pont de Ferro i l'estació transformadora dels Dolors.

Data de redacció: 1/7/2010

PONT DE FERRO DELS FERROCARRILS CATALANS

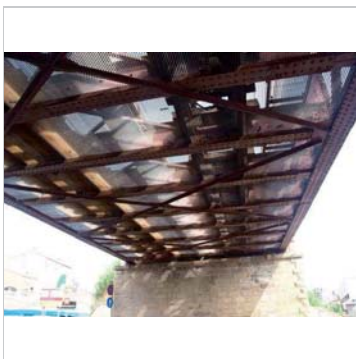
E008

Vista aèria
Bing Maps

Ortofoto
Bing Maps

Detall de l'estructura

Detall de l'estrep

PONT DE LA REFORMA

E009

Altres denominacions

LOCALITZACIÓ

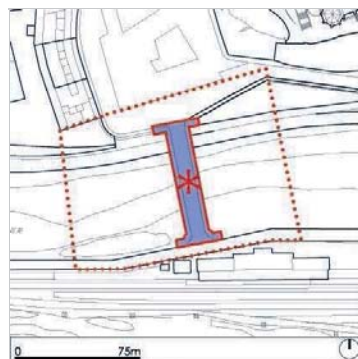
Àmbit zonal 1. Nucli Antic i Reforma Codi INE 081136

Adreça/es Entre la carretera de Manresa a Abrera i la pl. de la Reforma n°

Coordenades UTM x = 402432 Identificació al plànol 6 Delimitació bé Entorn protecció

DADES CADASTRALS Referència cadastral 08112A015090050000QJ

Illal/Pol. 015 Parcel·la 09005 Titularitat

Plànol de localització

Fotografia del bé

REGULACIÓ VIGENT

Instrument Pla General de Manresa
Classificació SU (Sòl urbà)
Qualificació A. INFRAESTRUCTURES DE COMUNICACIÓ; A.2 Ferroviari

CATALOGACIÓ EXISTENT

Categoria
Procedència
Nº inventari
Nº reg/cat
Data
Altres

TIPOLOGIA

Obres d'enginyeria

CATALOGACIÓ PROPOSADA

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Obra d'enginyeria
Categoria BPU
Nº catàleg
Nivell prot. Parcial
Altres prot.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Estil i Època Funcionalisme; Època contemporània. Segle XX
Cronologia 1942, reformat el 1964
Autoria Josep Firmat Serramallera, arq. municipal i Jaume mas, enginyer.
Context Es troba a l'extrem sud de la ciutat, entre l'estació del Nord i la plaça de la Reforma, urbanitzada per primer cop els anys quaranta i en procés de reurbanització total en el moment de confeccionar el catàleg.
Tipologia/Elements Originàriament, era un pont de tres arcades de formigó, però el 1964 es van enderrocar i es van substituir per grans jàsseres de ciment armat que permetien millorar la funcionalitat del pont. Té 69 m de llargada, 13 m d'amplada i està format per tres trams, dos

PONT DE LA REFORMA

E009

d'equivalents a banda i banda i un de central més gran d'uns 30 m de llum. Del pont original resten les dues pilones i les bases dels estreps. Aquests elements estan recoberts amb pedra per tal de donar una imatge monumental al pont. Les pedres simulen un carreuat clàssic i s'hi remarca la línia d'imposta. Les pilones presenten trencaaigües de secció semicircular. A la part superior de cada pilona hi ha un gran plafó de pedra amb alts relleus. Els del costat oest presenten al·legories de la història de Manresa, com el miracle de la Llum i l'aigua de la Sèquia, sant Ignasi i la Cova, la batalla del Bruc. Els del costat est són al·legories amb déus grecs de l'economia local, la indústria, el comerç, l'agricultura i les belles arts i l'artesania. Són obra de l'escultor Joan Pueyo, excepte un plafó nou de 1964 encarregat a la casa Vilalta sobre un dibuix de Joan Vilanova que representa la Seu des del passeig del Riu. El pont actual, a diferència de l'anterior, fa un cert desnivell que permet el pas de vehicles d'una banda a l'altra.

Ús actual Pont per a vehicles
Ús original/altres Pont per a vehicles

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Exterior Bo
Façanes La pedra presenta desgast.

Interior

Entorn de protecció Actualment el sector de la pl. de la Reforma està en obres, mentre que la riba de l'estació de tren pateix un cert abandonament.

Situació de risc ---

CATALOGACIÓ

Elements Es protegeix l'estructura de pilones i estreps del pont, així com el elements decoratius dels tots aquests elements. Les actuacions de restauració en cap cas no podran suposar aportacions de reinvençió o nou disseny dels elements protegits. L'adequació a les normatives es resoldran de la manera més compatible amb els valors acreditats del bé catalogat. En aquest cas qualsevol proposta plantejada haurà de ser avaluada, de manera especial, per la Comissió Municipal del Patrimoni Cultural (CMPM). També es cataloguen els dos passos, a banda i banda.
Entorn protecció El tram de riu Cardener a banda i banda del pont, de manera que es pugui observar correctament.
Raons d'incorporació al catàleg El pont està integrat al paisatge urbà com a punt d'entrada peatonal a la ciutat des de l'estació de ferrocarril més popular.
El pont de la Reforma ha quedat com a testimoni històric de la postguerra a Manresa i del tipus d'enginyeria i d'estètica que s'utilitzava en aquell període. És una construcció de caràcter singular, de gran valor patrimonial i històric que, amb independència del seu significat, s'ha de mantenir amb respecte per les seves característiques dels elements catalogats. El Pont de la Reforma és entès com un referent urbà i patrimonial i per tant ha de garantir-se la seva conservació amb els mètodes propis de la restauració adequada.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Obres de manteniment i conservació, consolidació, reforma, rehabilitació o gran rehabilitació, d'acord amb el PGM
Exterior Es permet la modificació de les parts catalogades
Jardins / entorn Millora de la urbanització
Entorn de protecció Cal dignificar l'entorn, especialment el marge dret del Cardener i millorar la urbanització del passeig del Riu, en espera de l'acabament de les obres de la pl. de la Reforma.

PONT DE LA REFORMA

E009

Usos permesos Els que determina el Pla General de Manresa

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Inf. històrica

Aquest pont es va construir acabada la Guerra Civil Espanyola per tal de substituir (i millorar) l'antiga passarella peatonal de ferro que hi havia en aquest indret, destruïda al final de la contesa. De fet, formava part del programa d'urbanització de la pl. de la Reforma, una obra emblemàtica del nou règim que volia millorar l'entorn d'abandonament que tenia la falda del Puigcardener sota la Seu i volia superar l'aspecte industrial de la zona del riu. En aquest sentit, a la pl. es va instal·lar l'obelisc del monument als "caïdos", mentre que el pont es feia recobert de pedra i amb decoracions escultòriques originals. La tècnica del pont original era la de grans arcades de formigó sobre les que recolzava el pis del pont. Aquesta tècnica era habitual des dels anys trenta i durant els quaranta es va usar profusament arreu d'Espanya per tal de substituir la gran quantitat de ponts malmesos per la Guerra. L'avantatge d'aquest tipus de pont és que no necessitaven un disseny específic, si no que un plànol original s'adaptava a les mesures i la llum de cada arcada, amb uns càlculs d'estructures desenvolupats prèviament en unes taules. Un aspecte simbòlic però important, és que l'obra estava dirigida pel Servicio militar de Puentes y Caminos i els obrers eren majoritàriament presoners de guerra. El problema del pont original fou que es va construir gairebé pla, de manera que al marge dret del riu quedava uns 2 m per sobre de la calçada de la carretera. El projecte inicial preveia apujar el nivell de la carretera, però no es va dur a terme per no deixar enclotada l'estació, de manera que el pont només servia per aparcar vehicles prop de l'estació i per arribar-hi a peu amb l'ajut d'una escala. Per això, després de la pressió d'autoritats i entitats locals, el 1964 l'alcalde Soldevila el va cedir a la Diputació de Barcelona, que va enderrocar les arcades i les va substituir per jàsseres adaptades al desnivell.

Bibliografia

COMAS, Francesc; REDÓ, Salvador (2006), Manresa, la ciutat transformada, Zenobia ed., Manresa.
OLIVERAS, Josep (1991), «El creixement urbà», en M. Riu [dir.], Història de la ciutat de Manresa (1900-1950), (3 vols.), Caixa de Manresa, Manresa, vol. 1, p. 125-162.

Observacions

Data de redacció: 1/7/2010

PONT DE LA REFORMA

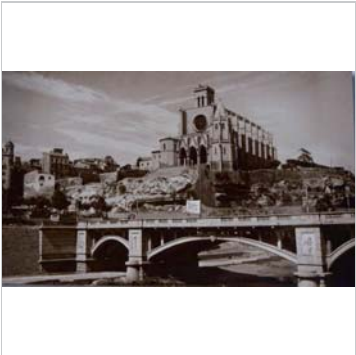
E009

Vista aèria
Bing Maps

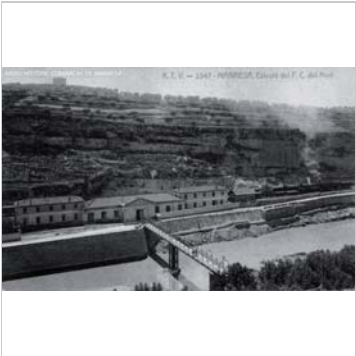
Detall del pont

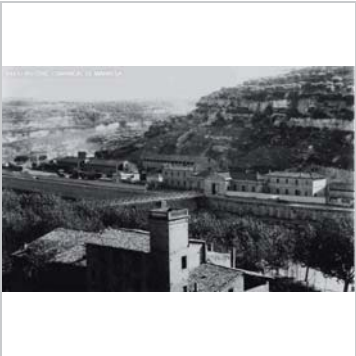
Fotografia històrica
Arxiu Comarcal del Bages

Les escales que salvaven el desnivell del pont
Arxiu Comarcal del Bages

Antiga passarel·la que unia la ciutat i l'Estació
Arxiu Comarcal del Bages

Antiga passarel·la que unia la ciutat i l'Estació
Arxiu Comarcal del Bages